

ΠΑΝΔΩΡΑ

ΕΠΤΕΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

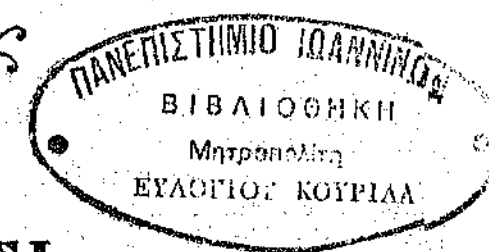
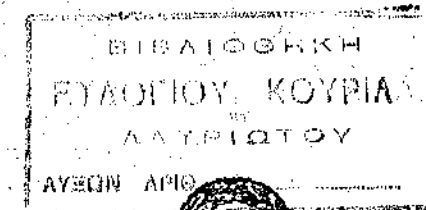
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΕ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ, Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ, Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ, κλπ.

ΤΟΜΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ.

ΑΠΟ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1856 ΜΕΧΡΙΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1857.

ΑΘΗΝΗΣ,

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΠΑΝΔΩΡΑΣ.

1857.

ΠΑΝΔΩΡΑ.

Ι ΜΑΙΟΥ, 1856.

ΤΟΜΟΣ Ζ΄.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 147.

Η ΚΡΥΠΤΗ.

(Συνέχεια καὶ τέλος τῶς φυλλ. 113-114.)

—000—

Γ΄.

Τὴν ἐπιστάν, περὶ τὴν αὐγὴν, ἀνοιχθείσης τῆς κρύπτης ἐξῆλθεν ὁ Ἡρῆλος Γρανδμὸν, φέρων τὴν Γαβριέλλην λειποθυμήσαν. Π συγκίνησις τῆς προτερίας, ἡ δύσκολος θέσις εἰς ἣν περιέπετεν, ὁ κόπος τῆς παρελθούσης νυκτός, τὴν εἶχον καταβάλλει. Ἀπέθεσε δὲ αὐτὴν ἐπὶ σκίμποδος.

— Ὅποιον δυστόχημα! ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν δὲν ἠμπορεῖ νὰ συνέλθῃ. Ἀλλ' ἰδοὺ τέλος πάντων ὁ Ἡ-
λως. Ἰσως ἔλθῃ τις νὰ ἀνοίξῃ τὴν θύραν καὶ εὖρω
βοήθειαν. Τὸ πᾶν θὰ πράξω διὰ νὰ φθάσω μέχρι
τῆς Κλάρας καὶ νὰ τὴν πληροφορήσω περὶ τοῦ κιν-
δύνου τῆς φίλης τῆς.

Καὶ ἐξελθὼν τῆς αἰθούσης περιέτρεχεν εἰς τὰ στε-
νὰ μέρη τῆς οἰκίας. Ἐν τοσούτῳ ἡ Γαβριέλλη ἀνέ-

νῆψε μικρὸν κατὰ μικρὸν ἀνοίξασα δὲ τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς καὶ ἰδοῦσα ἑαυτὴν ἐγκαταλειμμένην, κατελή-
φθη ὑπὸ ἀπορίας καὶ τρόμου. Ἰπέθεσεν ὅτι ὁ Ἡρῆ-
λος ἀνεγύρησε χωρὶς νὰ τὴν εἰδοποιήσῃ, λαλῶν καὶ
τὸ κλειδίον τὸ ὁποῖον εἶχε δώσει πρὸς αὐτὴν τὴν
προτερσίαν. Ἰδοὺ λοιπὸν καὶ αὐτὴ ἐν φυλακῇ! Ἐνῶ
δὲ ἐσκέπτετο νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὴν Κλάραν καὶ νὰ
διηγηθῇ πρὸς αὐτὴν τὰ διατρέξαντα, ἤκουσε κρουο-
μένην σφοδρῶς τὴν θύραν τῆς εἰσόδου καὶ τοὺς ὑ-
πηρέτας τρέχοντας διὰ νὰ τὴν ἀνοίξωσι. Διὸ φοβη-
θεῖσα μὴ τὴν ἴδωσι κατέφυγεν εἰς τὴν κρύπτην.
Ἐν τοσούτῳ ἤνοιξεν ἡ Μαρία, καὶ ἐξάνη ὁ Πε-
δρίλλος φέρων δέμα ὑπὸ τὴν μασχάλην.

— Καλ' ἡμέρα σου, ὦραία κόρη μου, εἶπε πρὸς
τὴν ἀνοίξασαν. Σὺ ὀνομάζεσαι Μαρία, ὑπηρέτις τοῦ
κυρίου Γαστὼν Δαραμζέρτ;

— Ὅχι, κύριε, εἶμαι ὑπηρέτις τῆς κυρίας Κλά-
ρας Λορμέλ;

— Ἐ! ναι, ὅ,τι δὲν ἔγινεν ἔως τῶρα θὰ γίνῃ,
νομίζω, μετ' ὀλίγον. Ὁ κύριος Γαστὼν Δαραμζέρτ,
ὁ μέλλων ἀξιομακάριστος σύζυγος τῆς Κλάρας Λορ-
μέλ, εἶναι ἰσως ἐδῶ, ἀπὸ τὸν κόπον νὰ ἐγχειρί-

σης πρὸς αὐτὸν τὸ δέμα τοῦτο στελλόμενον ἀπὸ
τινα ὠραιάν κυρίαν τὴν ὁποίαν ἐνυπνόφεισε χθές
τὸ ἐσπέρας μετὰ πολλὴν εὐγένειαν ἐννοεῖ ἐκεῖνος. Ὑ-
παγε, κόρη μου, προσκύνω ἐδῶ τὴν ἀπόκρισιν.

— Πολλὰ καλὰ, ἀπεκρίθη ἡ Μαρία, καὶ ἀνεχώ-
ρησεν. Ὁ δὲ Πεδρίλλος μείνας μόνος ἐξεκάρδισθη
γελῶν.

— Καλὰ τὸ ἐπενόησα, εἶπε· χάρις εἰς τὸ δέμα
ἦλθα ἐδῶ χωρὶς κίνδυνον καὶ χωρὶς βίαν. Θὰ ἐγ-
χειρήσῃ εἰς τὸν Γαστὸν τὴν μανδυλίαν καὶ τὸ φου-
στάνιον διπλωμένα καὶ καλοσυγυρισμένα. Ἦθελα
νὰ ἐξέλπα καὶ τοὺς δύο ὅταν θὰ τὰ ἀνοίξουν. Ἀλλ'
ἐν τοσούτῳ ἂς ὑπάγω νὰ ἀναφέρω εἰς τὸν κύριόν
μου τί ἐπραξα, καὶ νὰ μείνω πλησίον του, ἐντὸς
τοῦ ὠραιότητος ἐκεῖνου καταγωγίου, διὰ νὰ συμ-
μερισθῶ, ὡς ὑπηρετὴς ἀγαθὸς καὶ πιστὸς, τοὺς κιν-
δύνους τῆς δουλείας του!

Ἀφοῦ δὲ ἐτελείωσε τὴν δραματικὴν ταύτην φρά-
σιν ἐκρούσε τὴν παραθυρίδα.

— Κύριε, κύριε, ἀνοίξατε! Ἦμπορεῖτε νὰ ἐκ-
βῆτε, διότι εἰμι μόνος.

— Πρέπει ν' ἀνοίξω, εἶπε καθ' αὐτὴν ἡ Γαβρι-
έλλη, διὰ νὰ μὴ κτυπᾷ αὐτὸς ὁ ἀνόητος.

Καὶ ἀνοίξασα ἐξῆλθεν.

— ὦ! ὦ! ἀνέκραξεν ὁ Πεδρίλλος ἐκθαμβος·
τί ἐκάματε, κύριε; ἐκλέψατε λοιπὸν καὶ τοὺς φου-
στάνιον καὶ μανδυλίαν; . . . Ὁσυνάσσει! ἤξευρετε
τί τρέχει;

— Τί τρέχει; ἠρώτησεν ἀνυπομόνως ἡ Γαβρι-
έλλη.

— Πῶς! τί ἀκούω; εἶπεν ὁ Πεδρίλλος· ἐκλέ-
ψατε καὶ γυναικίαν φωνήν; Σὰς ἀφησα μετὰ φωνὴν
βαρυτόνου, καὶ σὰς εὐρίσκω μετὰ φωνὴν ψιλὴν. Διά-
βολε! ὁποῖα μεταμόρφωσις!

— Ἐτελείωσες; ἠρώτησε μετὰ τραχύτητος ἡ
Γαβριέλλη. Δὲν με γνωρίζεις; εἰμι ἡ φίλη τῆς
Κλάρας.

— Ἦ Κ. Γαβριέλλη Σερίλλυ! Συμπάθειον πλὴν
τὸ πρᾶγμα με φαίνεται παράδοξον. Πῶς εὐρίσκε-
σθε ἐδῶ ἀντὶ τοῦ κυρίου μου;

— Ἀνεχώρησε, νομίζω, ἀπεκρίθη ἡ Γαβριέλλη·
καὶ ἐπεθύμουν νὰ κάμω καὶ ἐγὼ τὸ ἴδιον.

— Κ' ἐγὼ, κυρία, ἂς φύγωμεν. Πλὴν δὲν ἔχω
τὸ κλειδίον, ἡ θύρα εἶναι κλεισμένη, καὶ δὲν ἤμπο-
ροῦμεν νὰ τὴν ἀνοίξωμεν. Ὁ διάβολος νὰ ἐπάρῃ
τὴν Μαρίαν! Ἰδοὺ ἐγὼ ἐκ νέου εἰς τὸ κλωβίον. . .
Πλὴν. . . ὦ! ὦ! ἔρχεται ὁ κύριος Γαστὸν μετὰ τὸν
στριμμένον του μύστακα. Γρήγορα! ἂς κρυφθῶμεν
κυρία.

— Ἀς κρυφθῶμεν, ἐπανελάθεν ἡ Γαβριέλλη ἀδὴ
μονοῦσα.

Καὶ ἐπανῆλθον εἰς τὴν κρύπτην.

Καὶ τῶντι ἔρχετο ὁ Γαστὸν συνοδευόμενος καὶ
ἀπὸ τὸν Λορμέλ καὶ τὴν Μαρίαν, καὶ ὅλος κατα-
κόκκινος.

— Σὰς τὸ ἐλεγα, πενθερὲ μου, ἐπανελάμβανε με-
τὰ τοὺς θριάμβους εἶναι ἐδῶ ὁλόκληρος συμμορία κλε-
πτῶν. Ἐπειδὴ δὲ νὰ με περιγελάτουν μ' ἐστειλαν ἡκούσα,

πρὸ ὀλίγου πράγματά τινα τὰ ὅποια εἶχαν κλέψει.
ὦ! ἂν δὲν ἦτον σκοτεινὰ θὰ ἐδύλεπαν, ἂν καὶ εἶναι
ἐξ ἡ ἐπὶ ἀρματωμένοι ὡς τὰ δόντια, πόσ' ἀπί-
διχ βάλλει ὁ σάκκος.

— Παράδοξον, εἶπεν ὁ γέρον Λορμέλ! Πῶς κα-
τάρθωσαν νὰ ἔλθουν καὶ πῶς κατάρθωσαν νὰ φύ-
γουν! Ὅλα ἦσαν κλειστά. Ἀλλ' ἂς διπλωσάσωμεν
τὴν προσοχὴν μας, καὶ ἂς μὴν ἀφήσωμεν τὰς θύρας
ἀνοικτάς. Μαρία! ἐτοίμασε τὸ πρόγευμα. Δὲν με φαί-
νεται ὅτι ἔ' ἀργοπορήσῃ ὁ διευθυντὴς τῆς ἀστυνο-
μίας ὁ ὁποῖος θὰ ἔλθῃ νὰ προγευθῇ μαζὶ μας· διότι
μετὰ ταῦτα θὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ δικαστήριον.

Καὶ τοῦτο ἀκούσαντες οἱ ὑπηρετὰς ἐσπευσαν νὰ
ἐτοιμάσωσι τὴν τράπεζαν.

Ὅτε δὲ ὁ Ἑρρίκος ἀφῆκε τὴν Γαβριέλλην λειποθυ-
μοῦσαν, μετέβη εἰς ἀναζήτησιν τῆς Κλάρας διὰ νὰ
τὴν εἰδοποιήσῃ περὶ τοῦ κινδύνου τῆς φίλης τῆς.
Καὶ ἐπειδὴ ἐφόδετο μὴ τὸν ἴδωσιν οἱ ὑπηρετὰς, ἐ-
κρύπτετο ἔμ' ἀκούων μικρὸν κρότον. Ἀφοῦ πολλὰ-
κις ἐδοκίμασε νὰ ἀνοίξῃ θύρας κλειστάς καὶ δὲν τὸ
κατάρθωσεν, ἀφοῦ εἰσῆλθεν εἰς παρόδους μὴ ἐχού-
σας διέξοδον, ἐφάσεν ἐπὶ τέλους εἰς τὸν σκοπὸν
του. Εἴρε τὴν Κλάραν μόνην καὶ σκεπτομένην τὰ
διατρέξαντα τὴν προτεριάαν, καὶ ἰδίως τὴν ἁγνο-
στον ἐκείνην γυναῖκα, ἕνεκα τῆς ὁποίας ἡσθάνθη διε-
γειρόμενα τὰ ζήλοτυπα αἰσθημάτων τῆς. Ἀπορήσασα
δὲ διὰ τὴν τὸλμην τοῦ Ἑρρίκου καὶ ὠργισμένη εἰσέτε-
ρεν ἠθέλησε νὰ τὸν ἀκούσῃ· ἀλλ' ἐγερθεῖσα ἡτοιμά-
σθη νὰ ἐξέλθῃ τοῦ θαλάμου.

— Κλάρα! εἶπεν ὁ Ἑρρίκος, σὲ καθεκετεύω. . .

— Ὅχι, ὄχι! ἄφες με! Δὲν θέλω νὰ σὲ ἀκούω.
Πῶς τολμᾷς. . . μετὰ τὴν προῆξιν σου ἐκείνην!

— Ποῖαν! ἠρώτησεν ὁ νέος· κεραυνωθεὶς ἀπὸ τὴν
ἀπροσδόκητον ταύτην ἐπίπληξιν. Τῇ ἀληθείᾳ, δὲν
ἐνθυμούμαι νὰ ἐπράξω τι ἄξιον νὰ ἐπισύρῃ τὴν ὀρ-
γὴν σου. Ἀλλ' ἂν εἶμαι ἐνοχος ἐν ἀγνοίᾳ. . .

— Ἐν ἀγνοίᾳ! ἀνέκραξεν ἡ νέα εἰρωνικῶς ὡ-
ραῖον δικαιολόγημα! Ἀφες με, σὲ λέγω.

— Τοῦλάχιστον εἰπέ με τὸ σφάλμα μου, σὲ
παρακαλῶ.

— Δὲν ἀγαπῶ διόλου, ὅταν με κάμνη τις τό-
σους δοκούς, νὰ τοὺς ἐπαναλαμβάνῃ μετ' ὀλίγον καὶ
εἰς ἄλλην.

— Ἐγὼ τοὺς ἐπανελάβα;

— Σὺ βέβαια. Νὰ τὴν ὑποσχεθῇς. . . δι' ὅλης
σου τῆς ζωῆς.

— Ἐγὼ!

— Καὶ σὺ. Νὰ τὴν ὑποσχεθῇς. . . δὲν ἤξευρω
τί ἄλλα.

— Ἐγὼ!

— Τὰ ἀρνέισται λοιπόν;

— Βέβαια, ὡραία μου Κλάρα, εἶπεν ὁ Ἑρρίκος
μειδιῶν. Βλέπω ὅτι ἀστείρευται. Θέλεις νὰ με τρο-
μάξῃς. Πλὴν σὲ παρακαλῶ μὴ με λυπῇς μετὰ τὸν
θυμὸν σου αὐτὸν, ὁ ὁποῖος ἂν καὶ εἶναι πλαστὸς δὲν
με ἀρέσκει. Ἐννοεῖς ὅτι εἶναι ἀδύνατον. . .

— Ἐξ ἐναντίας δυνατόν, διότι καὶ εἶδα καὶ

— Καὶ εἶδες καὶ ἡκούσας; τί;

— Ναί, τὰ εἶδα καὶ τὰ ἡκούσα, ἐδῶ. . . Δὲν ἤλ-
πιζα τοιαύτην τὸλμην. . .

— Τῇ ἀληθείᾳ, δὲν ἐνοῶ πλέον. Τί νὰ εἰπῶ,
καὶ πῶς νὰ δικαιολογήθῃ διὰ σφάλμα ἄγνωστον.
Ἦν τοσούτῳ εἶναι ἀνάγκη νὰ σὲ εἰπῶ ὅτι ἡ φίλη
σου κυρία Σερίλλυ εἶναι ἐδῶ ἀπὸ χθές, καὶ ὅτι ἐ-
λειποθύμησεν ἀπὸ τὴν ταραχὴν καὶ τὸν κόπον. Καὶ
διὰ τοῦτο ἦλθα νὰ σὲ παρακαλέσω. . .

— Ἦ Γαβριέλλη! ἐδῶ καὶ λειποθυμημένη! ὦ
Θεέ μου! ποῦ εἶναι; ἂς τρέψωμεν.

— Ἦλθεν ἀπὸ χθές τὸ ἐσπέρας. . .

— Ἀπὸ χθές τὸ ἐσπέρας! αὐτὴ σὲ ὠμίλει λοιπόν;

— Μάλιστα, Ἦλθεν. . .

— Ἦ καὶ τί δοκούς τὴν ἔκαμες;

— Κάνενα, σὲ βεβαίως, ἀπεκρίθη ὁ Ἑρρίκος γε-
λῶν πλὴν ἐνὸς καὶ μόνου νὰ. . .

Καὶ εἰσελθόντες εἰς τὴν αἴθουσαν, δὲν εὔρον τὴν
Γαβριέλλην.

— Ἀ! ἀνέκραξεν ὁ Ἑρρίκος, ἀνεχώρησεν!

— Ἀνεχώρησεν! ἐπανελάθεν ἀμφιδύλλουσα ἡ
Κλάρα. Μὴ εἶναι ἄλλη ἀπάντη, Κ. Ἑρρίκε;

— Ἀπεράσιες λοιπόν, Κλάρα, νὰ με φέρῃς εἰς
ἀπελπισίαν, ἀνέκραξε περιπαθῶς. Πῶς εἶναι δυνα-
τὸν νὰ ἔχῃς τοιαύτας ὑποψίας; Μὴ δὲν ἀγαπῶ μόν-
ον σέ; μὴ δὲν θυσιάζω διὰ σὲ μόνην τὴν ζωὴν μου;
μὴ δὲν μένω ἐδῶ διὰ σὲ μόνην;

— Σιωπᾷ! σιωπᾷ! εἶπεν ἡ Κλάρα ἐρυθρίασασα·
διότι ἴσως τρελαθῶ καὶ σὲ πιστεύσω.

— Ἀξιολόγησε Κλάρα!

— Ἀγάθια, ἀγάθια, κύριε, εἶπεν ὁ Πεδρίλλος
ἀνοίξας τὴν κρύπτην, διότι σὰς ἀκούουν!

— Θεέ μου! τί τρέχει; ἠρώτησεν ἡ Κλάρα ἐν-
τρομος.

— Πεδρίλλε! ἀνέκραξεν ὁ Ἑρρίκος· πῶς ἐδῶ;
— Καὶ δὲν εἶμαι μόνος, ἀπεκρίθη ὁ Πεδρίλλος
ἐξελθὼν.

— Κλάρα, εἶπεν ἡ Γαβριέλλη ἐξελθούσα ἐπίσης·
φαίνεται ὅτι ζηλεύεις.

— Ἀ! Γαβριέλλη! εἶπαι ἐδῶ ἀκόμη! πόσον
χαίρω ὅτι σὲ βλέπω.

Ἐνῶ δὲ ἐγένοντο ταῦτα, ὁ Πεδρίλλος ἰδὼν ἐτοι-
μὸν τὸ πρόγευμα ἐκλήσασεν εἰς τὴν τράπεζαν.

— Πρατὰ φαγητὰ, εἶπε· δὲν ἤξευρω ἂν θὰ διερ-
χέτῃ ἀκόμη ἡ αἰχμηλωσία μας καὶ ὅμως ἐν καιρῷ
πολέμου πρέπει νὰ ἔχῃ τις καλὴς ἐφωδιασμένην τὴν
ἀποδύκην του.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἔλαβεν ὄρνιθον ὀπτὴν, καὶ ἐ-
κένωσε καὶ ἄλλα τινὰ τρυβλία τῶν ὁποίων τὸ περιε-
χόμενον μετέφερεν εἰς τὴν κρύπτην, καὶ ἐπειτα ἐ-
σκέπασεν ἐκ νέου αὐτὰ. Αἰφνης δὲ ἡκούσθη κρότος.

— Ἐρχονται! ἀνέκραξεν ἡ Γαβριέλλη· τί νὰ εἰπῶ;

— Νὰ κρυφθῶμεν, εἶπεν ὁ Ἑρρίκος σὺραν καὶ
τὰς δύο πρὸς τὴν κρύπτην.

— Πῶς! πῶς! ἀνέκραξεν ἀνίσταμένη ἡ Κλάρα,
ἄφες με.

— Δὲν σὲ ἀφίνω! φοβοῦμαι καὶ πάλιν μὴ σὲ
χάσω!

— Τί τρέλα! Γαβριέλλη, βοήθησέ με.

— Βέβαια! εἶπεν ἡ Γαβριέλλη γελῶσα, καὶ ἐσφῆ-
θησεν τὸν Ἑρρίκον νὰ τὴν σύρῃ.

— ὦ Θεέ μου! ὁποῖα ἐπιβουλὴ! θὰ με χάσετε!
τί θὰ γείνω; εἶναι τρέλα! ἀφετέ με!

— Νὰ σὲ ἀφίσω εἰς ἐκεῖνον τὸν μωρὸν! Ποτέ!
ἀπεκρίθη ὁ Ἑρρίκος.

— Γαβριέλλη! μὲ χάνεις. . .

— Κ' ἐγὼ, ἀπεκρίθη ἡ Γαβριέλλη γελῶσα, δὲν
εἶμ' ἐδῶ μέσθ' ἀπὸ χθές, ἔλα. . . τοῦλάχιστον θὰ
εἴμεθα μαζὶ.

— Γρήγορα! γρήγορα! εἶπεν ὁ Πεδρίλλος ὠδῶν
αὐτὰς εἰς τὴν κρύπτην· τί φλυαρία!

Καὶ εἰσελθόντες ὅλοι εἰς τὴν κρύπτην, τὴν ἐκλει-
σαν. Ἦν τοσούτῳ ἐφάσεν ὁ γέρον Λορμέλ μετὰ τοῦ
διευθυντοῦ τῆς ἀστυνομίας καὶ τοῦ Γαστὸν διὰ νὰ
προγευθῶσι.

— Βλέπετε, κύριε διευθυντὰ, ἔλεγεν ὁ Λορμέλ,
εἰς ἔλα τὰ ζητήματα πρέπει νὰ ἐξετάζῃ τις δύο
τινὰ. Ὅθεν. . . Νὰ προγευθῶμεν, τί λέγετε;

— Ἀν θέλετε, ἀπεκρίθη ὁ διευθυντὴς, ἡ ὁρεξίς
δὲν μᾶς λείπει.

— Ὅθεν. . . ἐπανελάθεν ὁ Λορμέλ καθήσας. —
Καθήσαστε ἐδῶ, κύριε. — Δύο τινὰ λοιπὸν πρέπει —

Ποῦ εἶναι ἡ Κλάρα, Μαρία; Μὲ εἶπεν ὅτι ἦτον ἐδῶ.
Ἰδὲ εἰς τὸν θάλαμον τῆς καὶ εἰπέ τῇ ὅτι ἐκαθίστα-
μεν εἰς τὴν τράπεζαν — Τὸ πρῶτον — Τί ἀγαπάτε
νὰ σὰς προσφέρω;

— Ὅ, τι εὐχαριστεῖσθε, Κ. Λορμέλ. Ὅλα τὰ δέ-
χομαι ἀπὸ ὑμᾶς.

Καὶ εὐθὺς ὁ Λορμέλ ἐξεσκέπασεν ἐν τῶν τρυβλίων.
Ἀλλ' ὁποῖα ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξίς του, ὅτε δὲν εὔρε τί-
ποτε ἐν αὐτῷ.

— Τί σημαίνει τοῦτο; ἀνέκραξεν ἐν τρυβλίῳ
κενόν.

— Κενόν! ἐπανελάθεν συγχρόνως ὁ τε διευθυν-
τὴς τῆς ἀστυνομίας καὶ ὁ Γαστὸν!

— Κενότατον, ἀπεκρίθη ὁ Λορμέλ. Καὶ ἀποκα-
λύψας ὅλα τὰ λοιπὰ ἀλληλοδιαδόχως, ἀνέκραξε
«κενὰ!» ἢ Ἐσηκώθησαν δὲ ὅλοι. Ὁ Λορμέλ, πένων
θυμὸν, ἐστράφη πρὸς τὸν ὑπισθεν αὐτοῦ ἱστάμενον
ὑπηρετὴν καὶ ἠρώτησε·

— Τί σημαίνει τοῦτο;

— Κύριε! ἐγὼ. . . ἐγὼ. . . μόνος. . . ἔφερα
τὴν ὄρνιθον ἥτον μέσα εἰς τοῦτον τὸν ζωμόν.

— Μία ὄρνιθα! ἀνέκραξεν ὁ διευθυντὴς τῆς ἀ-
στυνομίας μετ' ἀγανακτήσεως, μία ὄρνιθα! Καὶ ἐ-
πέταξε!

— Τί σημαίνει, εἶπε καὶ πάλιν ὁ Λορμέλ.

— Ναί, τί σημαίνει; ἐπανελάβε καὶ ὁ διευθυν-
τὴς ἀνυψώσας τοὺς ὤμους.

— Ζήτω ὁ Θεός! τί σημαίνει; ἀνέκραξε μεγα-
λοφώνως ὁ Γαστὸν, ἀρπάσας τὸ ξίφος του· νὰ ἰ-
δῶν, νὰ ἰδοῦν! . . .

— Κύριε! εἶπεν ἑντρομος ὁ ταλαίπωρος ὑπη-
ρέτης.

Ἦν τῷ μεταξύ τούτῳ εἰσελθούσα ἡ Μαρία ὁ
τεταραγμένη,

— Κύριε, εἶπε πρὸς τὸν Λορμέλ, εἶναι παράδοξον· δὲν εὔρα τὴν κυρίαν μου.

— Ὁ δὲ Λορμέλ χωρὶς νὰ τὴν ἀκούσῃ ἠρώτησε·

— Μαρία, ἦλθε κανεὶ; ἐδῶ; ὅλα τὰ τρυφίλια εἶναι κενά.

— Κενά! ἐπανελάθεν ὠργισμένος ὁ διευθυντής· πρέπει νὰ κάμωμεν ἀνακρίσεις καὶ νὰ καταστρώσωμεν πρωτόκολλον. Ἐκλεψαν μίαν ὄρνιθιν ἀπὸ τὴν τράπεζαν.

— Βεβαίως δὲν ἐπέταξε μόνη! εἶπεν ὁ Γαστώ.

— Ἐννοεῖται! ἐπρόσθεσεν ὁ διευθυντής, ἐκίχου ῥώσας τὴν σπουδαίαν ταύτην παρατήρησιν.

— Βέβαια, εἶπε καὶ ἡ Μαρία, θὰ τὴν ἐκλεψεν ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐκλεψε καὶ τὸ φουστάνι μου.

— Ποῦ εἶναι; ποῦ εἶναι; ἀνέκραξεν ὁ Γαστώ ἀρπάσας τὸν πλὸν του καὶ θείς τὴν δεξιάν εἰς τὴν λαβίδαν τοῦ ξίφους του. Ἄν τὸν πιάσω...

— Ἀλλὰ τὸ ἡρώϊκον τοῦτο κίνημα ἀνέκοψε πρό- το; σφοδρὸς εἰς τὴν θύραν.

— Ποῖος ἔρχεται νὰ μᾶς ἐνοχλήτῃ! ἀνέκραξεν ὁ Λορμέλ. Ἄς καθαρῶς μὴν ὑπόθεσιν ἀμέσως. Ἐν πρώτοις ἄς ἐξετάσωμεν πῶς ἐκλάπησαν τὰ ρα- γιτά, καὶ ἔπειτα διὰ τί δὲν ἔρχεται ἡ Κλάρα.

— Ἀλλὰ, κύριε, εἶπεν ἡ Μαρία, ἡ κυρία μου δὲν εἶναι οὔτε εἰς τὸ δωμάτιόν της, οὔτε εἰς τὴν οἰκίαν.

— Πῶς! ἀνεφώνησεν ὁ Γαστώ· ἐκλεψαν καὶ τὴν ἐξαδέλφη μου;

— Ἐί λέγεις; ἡ κυρία σου δὲν εἶναι ἐδῶ; ποῦ ὑπῆλθε;

— Δὲν ἤξεύρω, κύριε· τοῦτο μόνον γνωρίζω ὅτι πρὸ ὀλίγου ἦτον ἐδῶ· ὠμιλοῦσε μὲ ἓνα ἢ δύο...

— Ἀκατανόητον.

— Ἐν τοσούτῳ ἡ θύρα ἐκρούετο ἀδιακόπως.

— Εἰς τὴν διάβολον! ἀνέκραξεν ὁ Λορμέλ, ἀνοί- ξατε νὰ ἰδῶμεν ποῖος εἶναι.

Γενικὴ ὑπῆρξεν ἡ ἐκστασις ὅτε εἰσῆλθον οἱ κρούον- τες· ἦτο δὲ ὁ Κ. Ἀρμάν Σεριλλύ, συνοδευόμενος ὑπὸ πέντε ἢ ἑξ ἑλκιδῶν ἱπποτῶν, φερόντων ἐπὶ καμπῶς τὸν πλὸν καὶ συρόντων τὰ ξίφη των. Εἰς- ελθόντες δὲ πάντες εἶχον τὸ ἦθος ὁπωστὸν προ- πατέ:

— Πῶς! ἀνέκραξεν ὁ Λορμέλ ἔξω ἑαυτοῦ· ὁ Κ. Σεριλλύ ἐδῶ! τῇ ἀληθείᾳ δὲν ἐπρόσμενα τὴν ἐπίσκε- ψίν σας.

— Τὸ πιστεύω, Κ. Λορμέλ, ἀπεκρίθη ἐντόνως ὁ Σεριλλύ· ἀλλ' ἔγω καὶ τι σπουδαῖον νὰ κοινο- ποιήσω εἰς ὑμᾶς καὶ εἰς τὸν ἀξιοτάμειον τοῦτον ἱππό- την (τὸν Κ. Γαστώ).

— Χαίρω κατὰ πολλὰ! ἀπεκρίθη ὁ Λορμέλ τὸ ἦθος ἔχων ἀσπίδα διὰ καὶ εἶμαι ἑτοιμος νὰ σᾶς ἀ- κούσω... ἂν μάλιστα θελήσετε νὰ διορθώσωμεν τοὺς λογαριασμούς μας.

— Ναί, ἔγω ἓνα λογαριασμόν νὰ διορθώσω ὁ ὁποῖος πρέπει νὰ θεωρηθῇ πρὸ παντὸς ἄλλου. Διὰ τοῦτο ἔφερα μαζὶ μου καὶ τρεῖς φίλους· διὰ νὰ μὲ συνδράμουν· τοὺς Κυρίους Προδόλφον Περτινέ, Βα- σὺλ Κυτὰ καὶ Ἰωάννην Ὁσσινιά.

Καὶ ἀμέσως οἱ τρεῖς οὗτοι κύριοι ἐξέβηλόν τοὺς

πίλους των, τοὺς ὁποῖους ἐπανεφέρων ὑπερηφάνως εἰς τὴν κεφαλὴν των.

— Πολλὰ καλὰ, ἀπεκρίθη ὁ Λορμέλ μετ' εἰρω- νείας ὑβριστικῆς, καὶ ἐγὼ ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς πα- ρουσιάσω τὸν Κ. διευθυντὴν τῆς ἀστυνομίας, τὸν ὁποῖον βεβαίως θὰ γνωρίσετε εὐχαρίστως. Περὶ τί- νος λοιπὸν πρόκειται;

— Χαίρω εἰς ἄκρον διότι ἔτυχε νὰ ἦναι ἐδῶ ὁ ἐντιμὸς διευθυντής, εἶπεν ὁ Σεριλλύ κύψας τὴν κε- φαλήν. Ἡ παρουσία του μᾶς εἶναι ὠφελιμωτά- τη... Ἐπειδὴ ἔρχομαι νὰ προσκαλέσω τὸν Κ. Γα- στὼν Δαραμβέρτ, ἐδῶ παρόντα, νὰ ὑποσχεθῇ ἐπι- σήμως ὅτι αὐτὸν θὰ ὑπανδρεύῃ τὴν ἀδελφὴν μου Γαβριέλλην Σεριλλύ.

— Τί; τί; ἠρώτησεν ὁ Γαστώ.

— Εἶναι τρελὸς; ἠρώτησε καὶ ὁ Λορμέλ.

— Τί σημαίνει; ἐπρόσθεσεν ὁ διευθυντής τῆς ἀστυνομίας.

— Ἰδοὺ νόστιμος ὑπόθεσις! ἐπανελάθεν ὁ Λορ- μέλ. Καὶ διὰ τοῦτο ἐλάβετε, κύριε τὸν κόπον νὰ ἔλθετε ἔως ἐδῶ. Τῇ ἀληθείᾳ χαίρω. Εἰπάτε μας πῶς κατέβη εἰς τὴν κεφαλὴν σας ἡ λαμπρά αὐτὴ ἰδέα;

— Ἐγὼ τοὺς λόγους μου, ἀπεκρίθη ὁ Σεριλλύ ὑπερηφάνως, καὶ ὁ Κ. Δαραμβέρτ ὁ ὁποῖος προσποιεῖ- ται ἄγνωστον, τοὺς γνωρίζει καλῆτερά μου. Βέβαια δὲν θὰ μὲ βιάσῃ νὰ τοὺς εἰπῶ.

— Γαστώ! εἶπεν ὁ Λορμέλ στραφεὶς πρὸς τὸν ἀ- νεψιόν του.

— Κ. Δαραμβέρτ! ἐπρόσθεσε καὶ ὁ διευθυντής τῆς ἀστυνομίας.

— Ὁ διάβολος νὰ μ' ἐπάρῃ ἂν ἐννοῶ τίποτε! ἀπεκρίθη ὁ Γαστώ.

— Ἀ! δὲν ἐννοεῖτε τίποτε! ἀνέκραξεν ἀγα- νηκτῶν ὁ Σεριλλύ· λοιπὸν θὰ σᾶς τὸ κάμω ἐγὼ νὰ τὸ ἐννοήσετε, καθὼς καὶ εἰς τὸν Κ. διευθυντὴν καὶ εἰς τὸν Κ. Λορμέλ. Ἡ ἀδελφὴ μου εἶναι νέα, ἀπει- ροῦ... καὶ ἀνῆλθε! ὁ Κ. Δαραμβέρτ τὴν ἠπάτησε καὶ τὴν ἐκλεψε.

— Τὴν ἠπάτησεν! ἀνέκραξεν ὁ Λορμέλ.

— Τὴν ἐκλεψεν! ἀνεφώνησεν ὁ διευθυντής τῆς ἀστυνομίας· νέαν ἀνῆλθε! ὦ! ὦ! τὸ πρᾶγμα χεν- δραίνει.

— Ἐγὼ!... Τὴν κυρίαν Σεριλλύ! εἶπεν ὁ Γα- στὼν ἔξω φρενῶν. Ἐγὼ τὴν ἠπάτησα καὶ τὴν ἐ- κλεψά! τί παραμύθια εἶναι αὐτά;

— Πῶς, εἶπεν ὁ Σεριλλύ προχωρήσας μετὰ ζωη- ρότητος πρὸς τὸν Γαστώ. Μὲ λέγεις ψεύστην;

— Ὁ δὲ Γαστώ ὠπισθοχώρησε κλονούμενος.

— Ἀλλὰ, Κ. Σεριλλύ, εἶπεν ὁ Λορμέλ, δὲν ἀρ- κούν μόνον λόγια, χρειάζονται καὶ ἀποδείξεις.

— Ναί, ἀποδείξεις! ἐπανελάθεν ὁ διευθυντής.

— Αἱ ἀποδείξεις εἶναι δυστυχῶς εὐκολώταται, εἶπεν ὁ Σεριλλύ. Ὅταν ἐμελλὰ νὰ ἀναχωρήσω ἀπὸ Παρίσιον, ἐμπιστεύω τὴν ἀδελφὴν μου εἰς τὴν κυρίαν Περτινέ... μητέρα τοῦ εὐγενοῦς τούτου ἱππότη. Ἀλλὰ τὴν ἐπιούσαν τὴν ἐκλεψεν ὁ Κ. Δαραμβέρτ.

— Ἐγὼ! ἀνέκραξεν ὡς ἐμβρόντητος ὁ Γαστώ.

— Μάλιστα! καὶ ἀποδείξεις εἶναι ὅτι ἦλθεν ἐδῶ με ἄλλα φορέματα διὰ νὰ μὴ γνωρισθῇ. Τὴν εἶδαν ἐμβάσαν ἐδῶ καὶ ὁμιλήσαντες κατ' ἰδίαν μετὰ σου. Ἐπείσας τὴν χεῖρά της... καὶ τέλος! ἐντραπο- μαι νὰ τὸ εἰπῶ, ἐμεινεν ἐδῶ τὴν νύκτα!

— Ἐδῶ! ἀνέκραξε πνέων θυμὸν ὁ Λορμέλ. Ἐδῶ, εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ὁποίαν ἐτοίμασα διὰ τὴν γάμον τῆς θυγατρὸς μου! Ἰαστὼν!

— Ἀ! ὦ! Κ. Δαραμβέρτ! εἶπεν ὁ διευθυντής τῆς ἀστυνομίας. Εἶχα ἀκούσει ὅτι... ἐκαυχῆτο διὰ... ἄλλα τοῦτο... ὦ! ὦ! ὦ!

— Τῇ ἀληθείᾳ δὲν ἤξεύρω τί νὰ εἰπῶ, ἀνεφώ- νησεν δὲως ἐξαγριωθείς ὁ Γαστώ. Εἶναι ψεύματα... μάλιστα! λυποῦμαι διὰ τὴν λίσιν, ἀλλὰ βεβαίως εἶναι ψεύματα.

— Πῶς! ἀνέκραξεν ὁ Περτινέ προχωρήσας ζωη- ρῶς. Ἀκούη τὸ ἀρνεῖσαι; Ἐγὼ τὴν εἶδα! Εἶσαι ἀ- χρεῖος! Ὁ Σεριλλύ θέλει νὰ σώσῃ τὴν τιμὴν τῆς ἀδελφῆς του, καὶ τὸ ἐννοῶ. Ἀλλ' ἐγὼ, ὁ ἀρραβω- νιστικὸς της, ὁ ὁποῖος βιάζομαι νὰ τὴν ἀρνήθω, σὲ ζητῶ λόγον.

— Εἰρήνη ὑμῖν! εἰρήνη ὑμῖν! εἶπεν ὁ διευθυ- ντής τῆς ἀστυνομίας· μὴ μονομαχίας, διὰ τί σᾶς καθεῖς ἀμέσως εἰς τὴν φυλακὴν. Ἄς ἐξετάσωμεν τὴν ὑπόθεσιν. Ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως, ἀποκρι- θῆτε ὅλοι εἰς τὰς ἐρωτήσεις μου. Ἀρμάν Σεριλλύ, βεβαιώνεις ἄ— ὅτι ὁ Κ. Γαστώ Δαραμβέρτ, ἐδῶ πα- ρὼν, παρέσυρε τὴν ἀνῆλθε ἀδελφὴν σου ἐκτὸς τῆς πατρικῆς οἰκίας... ἢ τῆς οἰκίας ἡ ὁποία τὴν ἀνα- πληροῦ, καὶ β'— ὅτι τὴν ἐκλεῖσεν ἐδῶ ὅπου εὐρί- σκεται ἀκόμη ἀφοῦ ἐπέραςε τὴν νύκτα εἰς αὐτὴν;

— Τὸ βεβαιόνα.

— Καλὰ!... Καὶ σὺ, Κ. Γαστώ Δαραμβέρτ τί ἀποκρίσεις;

— Ἐγὼ, ἐννοεῖται, τὰ ἀρνοῦμαι.

— Καλὰ. Ἄς ἀνακεφαλαιώσωμεν λοιπὸν τὰς συ- ζητήσεις. Ἡ ὑπόθεσις τώρα εἶναι καθαρά.

— Ὡ! ἀνέκραξεν ἀπορῶν ὁ Λορμέλ.

— Βέβαια. Λέγει ὁ ῥηθεὶς Κ. Ἀρμάν Σεριλλύ ὅτι ἡ ἀδελφὴ του ἦλθεν ἐδῶ, καὶ ὅτι δὲν ἐκλεψέ. Συμπεραίνω λοιπὸν ὅτι θὰ εἶναι ἐδῶ τὴν ὥραν αὐ- τὴν καὶ ὅτι πρέπει νὰ τὴν ζητήσωμεν.

— Ζητήσατέ τὴν ὅσον θέλετε! εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν θὰ τὴν εὐρετε, εἶπεν ὁ Γαστώ, ἐκτὸς μόνον ἂν τὴν ἐδᾶτε εἰς τὸ θυλάκιόν σας.

— Εἶμαι καὶ ἐγὼ βέβαια, ἐπρόσθεσεν ἡ Μαρία. Τώρα ὅτι ἐγύρισα εἰς ὅλην τὴν οἰκίαν ζητοῦσα τὴν κυρίαν μου, καὶ δὲν εἶδα οὔτε τὴν μίαν οὔτε τὴν ἄλλην.

— Ἀδύνατον, εἶπεν ὁ Λορμέλ· ἡ κόρη μου δὲν ἐξέρχεται μόνη καὶ χωρὶς ἀδελφῶν.

— Ὅλ' αὐτὰ εἶναι καλὰ καὶ ἄγία, εἶπεν ὁ Σεριλ- λύ, πρέπει ὅμως καὶ νὰ τελειώσωμεν. Μὲ τί κύριε, Κ. διευθυντά, ἡκούσατε καὶ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Κ. Περτινέ. Προσκαλῶ λοιπὸν ἐνώπιόν σας τὸν Κ. Γα- στὼν Δαραμβέρτ ὁ ὁποῖος ἐκλεψε τὴν ἀδελφὴν μου νύ...

— Τρελὸς εἶσθε; ἀνέκραξε μακρινόφωνος ὁ Γαστώ· τί ψεύματα εἶναι αὐτά;

— Θεέ μου! εἶπεν ὁ Σεριλλύ καὶ ἀνεσῆκασε τὴν χεῖρα.

— Πσυγία, ἡτυγία, ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως, ἀνέκραξεν ὁ διευθυντής τῆς ἀστυνομίας. Ἄν εἶναι ἐδῶ ἡ κυρία, ἄς τὴν ζητήσωμεν.

— Ἐννοεῖται! εἶπεν ὁ Λορμέλ.

— Ὁρμίζομαι εἰς τὸν Θεόν, ἐπανελάθεν ὁ Γα- στὼν, ὅτι ἂν τὴν φέρετε νὰ τὴν στεφανώθω.

— Στεφανώσω τὴν λοιπὴν, ἀνέκραξεν αἰφνης ὁ ἱερεὺς ἐξερχόμενος τῆς κρύπτης, καὶ κοπτῶν διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς τὴν Γαβριέλλην, διὰ δὲ τῆς ἄλλης τὴν Κλάραν.

Καὶ ἀμέσως παραχρῆ, ἐκστασις καὶ ἀπορία κατέ- λαβον πάντας τοὺς παρευστώτας.

— Ἰσότη μου! ἀνέκραξεν ὁ Λορμέλ.

— Ἀδελφὴ μου! εἶπε καὶ ὁ Σεριλλύ.

— Καὶ αἱ δύο! ἐπρόσθεσεν ὁ διευθυντής τῆς ἀ- στυνομίας.

— Ναί, κύριε, καὶ αἱ δύο, ὡς βλέπετε, εἶναι μαζὶ, εἶπεν ὁ ἱερεὺς Γρανδμόν. Ἵστε δὲν πρέπει νὰ ὑποπτεύεσθε.

— Κύριε! κύριε! ἀνεφώνησεν ὁ Λορμέλ, ποῖος εἶσθε, καὶ διὰ τί εὐρίσκατε ἐδῶ;

— Εἶμαι ὁ ἱππότης ἱερεὺς Γρανδμόν. Ἰδοὺ ἡ ἀπάντησις μου εἰς τὰ πρῶτον μέρος τῆς ἐρωτήσεώς σας. Ὅσον δὲ διὰ τὸ δευτέρον, δυσκολεύομαι νὰ ἀπαντήσω... διὰ τοῦτο θὰ παρακαλέσω τὴν κυ- ρίαν Κλάραν νὰ σᾶς ἀποκριθῇ.

Καὶ ἡσπασθὴ τὴν δεξιάν τῆς νέας ἥτις δραματικῶς ἐνηγκαλίσθη τὸν πατέρα της.

— Τί τρέχει; τί τρέχει; ἀνέκραξε μετ' ἀγα- νηκτικῶς ὁ Λορμέλ; τί σημαίνει τοῦτο;

— Ὁ Κ. ἱερεὺς Γρανδμόν; εἶπεν ὁ διευθυ- ντής τῆς ἀστυνομίας... Γνωρίζω κάλλιστα τὴν οἰο- γένειάν σας. Δὲν εἶπε ἀπὸ τὴν Τολώσαν; ὁ θεὸς σας δὲν εἶναι πρόεδρος τοῦ Ἐφετερίου; χαίρω διότι σᾶς ἐγνώρισα.

— Εὐχαριστῶ, Κ. διευθυντά. Πρὸς ὑμᾶς δὲ, Κ. Σεριλλύ, ἀποδίδω χαίρειν τὴν κυρίαν ἀδελφὴν σας, συντροφὸν τῆς Κ. Λορμέλ τὴν ὁποίαν ἦλθεν ἐδῶ νὰ ἰδῇ, ὡς ἦτον εὐκολον νὰ τὸ ἐννῆτετε.

— Λοιπὸν ἐγὼ εἶμαι ἑνοχος! ἀνέκραξεν ὁ Περ- τινέ. Γαβριέλλη, θὰ μὲ συγχωρήσῃ;

— Ὅθ' ἰδῶμεν ἀπεκρίθη ἡ Γαβριέλλη ἀπειλοῦσα διὰ νεύματος αὐτόν.

— Δὲν σᾶς τὸ ἔλεγα, ἐπρόσθεσεν ὁ Γαστώ βρι- σκτικῶς, ὅτι δὲν ἤμην ἐγὼ;

— Πολλὰ καλὰ, πολλὰ καλὰ! εἶπεν ὑπολαβὼν ὁ Λορμέλ. Τώρα ἄς κυττάξωμεν ἡμεῖς οἱ δύο τοὺς λογαριασμούς μας, Κ. Σεριλλύ.

— Τοὺς ἀναλαμβάνω ἐγὼ, ἀνέκραξεν ὁ ἱερεὺς Γρανδμόν. Ἐγὼ τῶς ἀποχρεώσεις πρὸς τὴν Κ. Σε- ριλλύ, ἡ ὁποία μ' ἐπροξένησε τὴν εὐχαρίστησιν νὰ γνω- ρίσω τὴν ὁραίαν θυγατέρα σας, ὥστε τὴν ὑπεσχέθη- τὸ μικρὸν τοῦτο πρᾶγμα. Ὁ Κ. Σεριλλύ θὰ συγ- κατανεύσῃ βέβαια νὰ τὸ δεχθῇ ὡς δῶρον τοῦ γα-

μου τῆς ἀδελφῆς του μετὰ τοῦ φίλου μου Κ. Περτινέ. Ὁ δὲ κύριος διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας, ἐδῶ παρὼν, ὡς γνωρίζων τὰ κατ' ἐμὲ, ἄς σὰς διαβεβαιώσῃ, ὅτι δύνασθε νὰ δεχθῆτε τὴν ἐγγύησίν μου. Καὶ ὅλην μου δὲ τὴν περιουσίαν σὰς παραχωρῶ εἰς ἀμοιβὴν τοῦ ἡσυχαιοῦ τὸν ὅποιον σὰς ἀπέδωκα.

— Ἐ! Ἐ!... τώρα καταλαβαίνω, εἶπεν ὁ Λορμέλ... Πλὴν ἂν ὁ ἀνεψιός μου Γαστὼν...

— Ὁ πάτερ μου! ἀνεμύνησεν ἡ Κλάρα ἀπαθεῖσα τὴν χεῖρά του.

— Κάμετε ὅ,τι θέλετε, θεῖέ μου, εἶπεν ὁ Γαστὼν εἰς πολλὰς τοιαύτας περιστάσεις περιέπεσα. Καὶ ἂν ἐξακολουθήσουν, τῇ ἀληθείᾳ δὲν ἤξεύρω τί θὰ γείνω.

— Πέβαια, ἐπιθύρειν ὁ Πεδρίλλος· κ' ἐγὼ εἶμαι τῆς αὐτῆς γνώμης.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

ΠΕΡΙ ΠΙΤΤΑΚΟΥ

ΤΟΥ

ΜΙΤΥΛΗΝΑΙΟΥ.

—ο—

Δημοσιεύοντες τὸν ἐπόμενον περὶ Πιττακοῦ λόγον ὃν τινα ὁ Σχολάρχης Κ. Γ. Ἀριστείδης ἀπήγγειλεν ἐν Μιτυλήνῃ τὴν 30 Ἰανουαρίου τοῦ ἐνεστώτος ἔτους, λόγον ἀποδεικνύοντα τὴν παιδείαν τοῦ ἀνδρός, καὶ τὸν διακατὴ αὐτοῦ ζῆλον ὑπὲρ τῆς διαδόσεως τῶν φώτων, δραττόμεθα τῆς εὐκαιρίας ἵνα ἐκφράσωμεν τὴν χαρὰν ἣν αἰσθανόμεθα, βλέποντες τοὺς ἐν τῇ δούλῃ Ἑλλάδι ὁμογενεῖς ἀμιλλωμένους περὶ παιδείας πρὸς τοὺς ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ. Ὁ λόγος τοῦ Κ. Ἀριστείδου ὡς καὶ ἡ ἐν Χάλκῃ παράστασις τῆς Ἐκάβης περὶ ἧς ἐγράψαμεν ἐν τῷ τελευταίῳ φυλλαδίῳ, ἀποδεικνύουσιν ὅτι πατρίς, ὁρησκέα καὶ σοφία προγονική, εἰσὶν αἱ τρεῖς ἀφετηρίαι καὶ συνάμα τὰ τρία τέρματα, ἀφ' ὧν ὁρμάται καὶ πρὸς ἃ σπεύδει ἀδιακόπως πᾶσα Ἑλληνική καρδιά.

—ο—

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα

καὶ ἅπανα ἡ φιλόμουσος ὁμήγουρις.

Κεκλημένος ν' ἀπαγγείλω καὶ ἐφέτος τὸν κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν καθιερωμένον παιηγυρῶν λόγον, δὲν ἀπεδυσπέτησα πρὸς τὴν ἐντολήν, ἀλλ' ἄμενος ἀποδεχθεὶς ταύτην ἐχώρησα πρὸς τῆς ἐκτέλεσίν τῆς τὸ μὲν γινώσκων ὅτι ἐκπληρῶν χρέος ἱερὸν, συντελῶ, ὅση δύναμις, καὶ εἰς τὴν ἐπιδόσκησιν τῆς ἐπιτήμην ἡμέρας, τὸ δὲ, πεπειραμένος καὶ ἄλλοτε

τῆς ὑψηλῆς εὐνοίας μετ' ἧς οὕτως εὐμενῶς τὸ σεβαστόν τοῦτο ἀκροατήριον ἀπεδέξατο τοὺς λόγους μου ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ τούτου βήματος ἀπαγγελλομένου. Ἀλλ' ὅτε, τῆς πρώτης ὁρμῆς παρελθούσης, ἠθέλησα νὰ σκεφθῶ ὀριμώτερον περὶ τῆς τοῦ λόγου περιβολῆς, ἐνέπεσα εἰς ἀπορίαν δυσσάλλακτον, οὐχὶ ὅτι ἠπόρουν τί καὶ φράσω ἐν τοιαύτῃ περιστάσει, ἀλλὰ διότι δὲν ἤθελον νὰ βυθίσω τὴν τετριμμένην ὁδὸν καὶ νὰ εἶπω ἀπλῶς τὸ τυπικὸν τῆς ἡμέρας ἐγκώμιον. Πρὸ ἐτῶν ἤδη καθιερωθεῖσα, τῆς ἡμέρας ταύτης, ὡς ἐορτῆς τῆς παιδείας, πολλὰς καὶ πρὸ πολλῶν ἀπὸ τε τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἐκκλησίας ἁμύμονος καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Σχολῆς ἐξυμνήθη κατ' ἀξίαν ἡ παιδεία, καὶ διὰ μακρῶν καὶ ζωηρότατα διεγράφη ὁ σκοπὸς τῆς ἡμέρας· καὶ οὐδαὶς ὅστις δὲν κατενόησε κατὰ βάθος ὅτι ἡ πατρίς σήμερον ἔνθεν μὲν ἐξηγεῖ πανδήμως τὴν βαθεῖαν αὐτῆς ἐγγνωμοσύνην πρὸς τοὺς ὁπωσδήποτε εὐεργετήσαντας αὐτήν, ἔνθεν δὲ τείνει τὰς χεῖρας πρὸς τὰ τέκνα τῆς εἰς αἰτέσιν εὐλικρινούς καὶ γενναίας συνδρομῆς διὰ τὴν ἐπὶ τὰ κρείττω προκωγῶν αὐτῆς.

Ἀπὸ τοιούτων διανοημάτων ὁρμώμενος, δὲν εἶναι ἄρα δυνατόν, εἶπον κατ' ἑμαυτὸν, χαίρειν ἑάσας τὰ κοινὰ καὶ συνήθη, νὰ ζητήσῃ τις ἄλλοις που ὑπόθεσιν λόγου ἀξίαν τῆς ἡμέρας; Δὲν εἶναι ἀρμόδιον πρὸς τοιοῦτον φιλόμουσον ἀκροατήριον, παραλείπων τις τὰ γνωστὰ καὶ μόνον ταῖς λέξει διάφορα, πράγματι δὲ καὶ κατ' οὐσίαν τὰ αὐτὰ τοῖς πολλοῖς πρότερον εἰρημένους, νὰ πραγματευθῇ ἐπιστημονικόν τι θέαμα ἢ ἱστορικὸν ἢ τι τῶν τοιούτων; Πῶς ὅχι, εἶπον, ἀφοῦ καὶ ὁ χρόνος καὶ ὁ τόπος συνεπιλαμβάνεται ἡμῖν, τῆς μὲν ἡμέρας ταῖς ἀγναῖς τῆς Μνημοσύνης κόραις καθιερωθείσης, τοῦ δὲ τόπου, ἐν ᾧ ἡ πολυπληθὴς αὐτὴ συνήλθεν ὁμήγουρις, ἱεροῦ ὄντος αὐτῶν καταγωγίου, ἱδρῖσκον λοιπὸν ὅτι ἡ διευκρίνις μέρους τινὸς τῆς ἰδιαιτέρας ἱστορίας τῆς Λέσβου, ἢ ἡ ἀφήγησις τοῦ εἴου ἐνδόξου τινὸς τῶν ἀνδρῶν αὐτῆς, ἠθέλην εἶναι ἀντικείμενον ἀξιοσπούδαστον καὶ ὠφελείας οὐκ ἄμοιρον, ἅμα δὲ καὶ τὰ μάλιστα ἐνδιαφέρον εἰς τοὺς ἀκροατάς, σύμφωνον δὲ καὶ πρὸς τὴν ἐμὴν κλίσιν, διακαιόμενον ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ ἴδω ὅσον εἶδόν τε πλήρη καὶ συνεχῇ ἱστορίαν τῆς Λέσβου ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τοῦ παρόντος καιροῦ, ἔργον ἀληθῶς μυρίων εὐχῶν ἀξίον, ἐμοὶ δὲ καὶ παντὶ Λεσβίῳ μέλημα ποθεινότατον.

Προελόμενος δὲ νὰ διαλάβω περὶ τοῦ δευτέρου τῶν ρηθέντων δύο ἀντικειμένων διὰ τε τὸ εὐσύννοπον καὶ πρὸς τὴν ἡμέραν ἁρμοδιώτερον, ἦρα τὸ παράπετασμα τῆς ἀρχαιότητος, καὶ εἰσδύσας εἰς τὸ βάθος τῶν αἰώνων ἀνέζητησα τὸν ἐνδοξὸν ἄνδρα τῆς Λέσβου τὸν μέλλοντα σήμερον ν' ἀπασχολήσῃ τὴν ὑπερτέραν ἀκρόασιν. Εὖρον λοιπὸν προκαθήμενον πάντων τῶν εὐκλειῶν τῆς Νήσου ἀνδρῶν, τὸν γεγραμμένον Πιττακὸν τὸν Μιτυληναῖον, καὶ περὶ τούτου ἔσται ὁ λόγος μου σήμερον, ὅστις ἀπέχων πάσης ἀκαίρου ἀξιώσεως, ἀνατιθέμενος δὲ μόνον ὡς ἀπαρχὴ τις εἰς τὴν μνήμην τοῦ σοφοῦ ἀνδρός, θεωρεῖσθαι

μᾶλλον ὡς μικρὸν δοκίμιον καὶ ὡς νύξιν πρὸς συγγραφὴν τελειότερου περὶ αὐτοῦ ὑπομνήματος.

Σύμψασις ἡ ἀρχαιότης ὁμολογεῖ ὁμοφώνως τὸν Πιττακὸν ὡς ἓνα τῶν διασημωτέρων ἀνδρῶν τῆς Λέσβου, καὶ τάσσει αὐτὸν μεταξὺ τῶν πρώτων τῆς σοφῆς Ἑπτανδρίας τῆς Ἑλλάδος. Πρόδοτος, Πλάτων, Ἀριστοτέλης, Πλούταρχος, Στράβων καὶ πλείοι ἄλλοι σεδομένως μνημονεύουσι τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, οἱ μὲν θαυμάζοντες τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ σύνεσιν, οἱ δὲ τὴν στρατηγικὴν ἐμπειρίαν, οἱ δὲ τὴν σοφίαν, τινὲς δὲ καὶ τὴν ποιητικὴν αὐτοῦ εὐφυΐαν· διότι καθὼς, προϊόντος τοῦ λόγου, θέλωμεν ἰδεῖ, ἐν ἅπασιν ἡδουκίμην ὁ ἀνὴρ. Ἐπειδὴ δὲ βιογραφία τις λεπτομερὴς καὶ συνεχὴς δὲν ὑπάρχει ἢ δὲν σώζεται μέχρις ἡμῶν, ἐξαιρουμένης τῆς συντόμου καὶ ἀτελοῦς διασκέσεως τοῦ Λαερτίου, καθ' ἣν ἐγράφη καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Γάλλου Φενελῶνος, ἐλείπετό μοι, οἶονεὶ καλαμωμένῳ ὀπίσω τρυγητῶν, νὰ συλλέξω ὅ,τι παρὰ τοῖς αἰσθημένοις καὶ ἐμοὶ ἐπικείοις τῶν συγγραφέων μνημονεύεται σκοράδην περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν διεσπαρμένων τούτων εἰδήσεων νὰ συρράψω, εἰ μὲν ὅχι βίον, ἀλλὰ συνεχῇ τινα ἀφήγησιν τῶν κατὰ τὸν νομοθέτην τῆς Μιτυλήνης.

Εἰ μὲν ἀκριβῶς δὲν δύναται νὰ προδιορισθῇ ὁ χρόνος τῆς γεννήσεως τοῦ Πιττακοῦ, δὲν εἶναι ἔμως καὶ παντάπασιν ἀναιρέτος ὁ προσδιορισμὸς αὐτοῦ, ἀλλὰ μετὰ πολλῆς πιθανότητος δυνατόν νὰ τεθῇ ἡ γέννησις αὐτοῦ περὶ τὴν 34 Ὀλυμπ., ἥτοι περὶ τὸ 640 ἔτος Π. Χ. Διογένης ὁ Λαέρτιος ἐν τῷ Βίῳ τοῦ Πιττακοῦ λέγει· «Ἡλικασε μὲν οὖν περὶ τὴν 42 Ὀλυμπιάδα· ἐτελεύτησε δὲ τῷ γ'. ἔτει τῆς 52 Ὀλυμ. βιοῦς ἔτη 70 ἡδὴ γηραιός.» Ὡστε τῆς ἀκμῆς τοῦ ἀνθρώπου λογιζομένης ἀπὸ τοῦ 25 καὶ 30 ἔτους τῆς ἡλικίας, ἡ γέννησις τοῦ Πιττακοῦ συμπίπτει, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη, περὶ τὴν 34 Ὀλυμπιάδα (*). Εἶναι δὲ ἀξιοσημείωτος ἡ ἐποχὴ αὐτῇ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἱστορίᾳ, ὡς ἀποτελοῦσα, οὕτως εἰπεῖν, τὸ μεταίχμιον τὸ διαχωρίζον τοὺς ἡρώκους ἀπὸ τῶν ἱστορικῶν χρόνων τῆς Ἑλλάδος. Κατ' αὐτὴν τὰ διαπαιδαγωγούντα τοὺς λαοὺς μυθώματα καὶ πλάσματα τῆς φαντασίας ἤρξαντο νὰ χάνωσι τὴν γοητείαν των καὶ ν' ἀποχωρῶσιν ἐνῶπιον τῶν πραγμάτων καὶ τῶν ἔργων τοῦ νῦν καὶ τῆς κρίσεως. Τῶν ἡρώων καὶ τῶν ἡμιθέων ὁ ὕμνος μινος βίος παροράται, καὶ βίος θετικώτερος καὶ πραγματικώτερος διαδέχεται αὐτόν· ἡ ὕλη ὑποχωρεῖ εἰς τὸ πνεῦμα, ἡ ρώμη εἰς τὴν παιδείαν καὶ ἀρετήν, καὶ αὐτὸς ὁ ἑμμετρος λόγος εἰς τὸν πεζὺν αἱ πόλεις οἰκίζονται μονιμώτερον, καὶ τὰ πολυτεύματα διαμορφοῦνται καὶ ρυθμίζονται ἐπὶ τὸ εὐνομώτερον. Τοιαύτῃ ἡ ἐποχῇ, καθ' ἣν ὁ Πιττακὸς ἐγεννήθη καὶ ἡλικασεν, ἐποχῇ τῆς ἀληθινῆς ἐκπολι-

τίσεως καὶ ἐκπαιδεύσεως τῆς Ἑλλάδος, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν συνετέλεσε τὰ μάλιστα καὶ Πιττακὸς ὁ Μιτυληναῖος.

Ὅποια μὲν τὰ κατὰ τὴν πρότην ἡλικίαν τοῦ ἀνδρός, οὐδαὶς τῶν ἀρχαίων συγγραφέων μνημονεύει. Εἰκάζεται ὅμως εὐκόλως ὅτι, ἐξ εἰπατριδῶν καταγόμενος, ἔτυχε τῆς προσηκουούσης ἀγωγῆς, καὶ κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν ἐξεπαιδεύθη ἀξίως τῆς καταγωγῆς αὐτοῦ. Διότι ἂνευ ἀνατροφῆς ἐλευθέρου καὶ παιδείας ὕψους ἀδύνατον εἶναι αὐτομάτως ν' ἀναπτυχθῶσιν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ αἱ μεγάλαι ἐκτείναι ἀρεταὶ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας, δι' ὧν καὶ αὐτὸν, καὶ τὴν πατρίδα, καὶ τὸ ἔθνος αὐτοῦ ἐλόκληρον ὠφελεῖ καὶ δοξάζει. Ἐφθῆνος ὁ Πιττακὸς ὑπερέβηεν εἰς τὸν στρατὸν κατὰ τοὺς πολέμους, οὗς ἡ Μιτυλήνη, αὐξηθεῖσα εἰς δύναμιν ὑπὲρ πάσας τὰς Αἰολικὰς πόλεις, ἠναγκάζετο νὰ πολεμῇ, ἵνα τὰς ἐν τῇ παρακειμένῃ Ἠπείρᾳ ἀποικισθείσας ἢ κυριευθείσας πόλεις κατέχῃ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς. Διότι κατὰ τὸν Στράβωνα (II'. σελ. 116—622) μετὰ τῆς Κύμης ἡ Λέσβος ἦν μητρόπολις τῶν ἄλλων Αἰολικῶν πολισμάτων, τριάντονα περίπου τὸν ἀριθμὸν περὶ τὴν Ἰδὴν, ὅρος τῆς Τρωϊκῆς χώρας, κειμένων. Ἐκυρίευσαν δὲ οἱ Μιτυληναῖοι καὶ πολλὰς πόλεις τῆς Μυσίας, τὰς καλουμένας Ἀκταίας, οἷαι ἦσαν Γέφυρα, Ἄσπος, Ἀντανδρος καὶ πολλαὶ ἄλλαι. (Θουκ. Δ'. 52). Ἐτι δὲ καὶ περὶ τοῦ πεδίου τῆς Θήβης, ἥτοι τοῦ Ἀδραμυττίου πολλοὺς πολέμους ἐποίησαντο οἱ Λέσβιοι πρὸς τοὺς ἄλλους Αἰολεῖς, περιμαχῆτον οὖσης τῆς χώρας διὰ τὴν ἀρετὴν τῆς γῆς.

Εἰς τοὺς συγχροὺς λοιπὸν τούτους πολέμους ἐγγυμνασθεῖς καὶ εὐεδοκίμησας ὁ Πιττακὸς καὶ πείραν λαβὼν τῶν στρατιωτικῶν πραγμάτων ἐφέειλκεν εἰς αὐτὸν τὴν προσοχὴν τῆς πατρίδος του, ὅτε περὶ τὴν 43 Ὀλυμπ. ἀγοντος δηλ. αὐτοῦ τὸ 36 ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἐξέβραγῃ ὁ περὶ Σιγείου δεινὸς καὶ μακρὸς πόλεμος τῶν Ἀθηναίων πρὸς τοὺς Μιτυληναῖους. Ἦν δὲ τὸ Σίγειον πόλις τῆς Τρωϊκῆς χώρας ἐν ἐπικαίρῳ κτισμένην τόπω τοῖς εἰς τὴν Ἑλλάσποντον εἰσπλέουσιν. Τοῦτο ἐπιτειχίσαντες οἱ Μιτυληναῖοι δι' Ἀρχαϊάνακτος τοῦ συμπολίτου αὐτῶν (Στρατ. II'. §. 38), συμπεριέλαβον μετὰ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ ταύτην τὴν χώραν ἰδίῳν κτισμάτων, ὑπὸ τὴν αὐτῶν κυριαρχίαν. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι διὰ νὰ ἐξασφαλίσωσιν ἴσως τὴν κατὰ τὸν Ἑλλήσποντον καὶ τὴν Θράκην θαλασσοπλοίαν καὶ ἐμπορίαν των διενόηθησαν τὴν κατάκτησιν τοῦ Σιγείου, προβάλλοντες τὸ κοινὸν αὐτῶν μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τῶν συμμετασχόντων εἰς τὴν κατὰ τῆς Τρωϊκῆς χώρας ἐκστρατείαν δικαίωμα ἐπὶ τῆς κατοχῆς τῆς Τρωϊκῆς χώρας. «Ἀποδείκνυντες λόγῳ οὐδὲν μᾶλλον Αἰολεῦσι μετὶ τῆς Ἰλιάδος χώρας ἢ οὐ καὶ σφίσι καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅσοι περ τῶν Ἑλλήνων συνεπρήξαντο Μενελάῳ τὰς Ἑλένης ἀρπαγὰς.» (Ηροδ. II'. §. 94).

Ἐν τῷ πολέμῳ λοιπὸν τούτῳ οἱ Μιτυληναῖοι ἐβλόντο στρατηγὸν τὸν Πιττακὸν, τῶν Ἀθηναίων στρα-

(*) Ὁ Γάλλος Φενελὼν καὶ τοὶ παραδεχόμενοι τὴν χρονολογίαν τοῦ Δ. Λαερτίου καὶ τὴν κατ' αὐτὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς τοῦ Πιττακοῦ, θέτει παραδόξως τὴν γέννησιν αὐτοῦ τὴν 29 Ὀλυμπ. Ὁ δὲ Λουκιανὸς ἐν τῇ περὶ Μακροβίων III' συγκαταλέγει τὸν Πιττακὸν μετὰ τῶν ἑκατονταετῶν.

έμαθον ότι ναυπηγείς πλοία κατ' αὐτῶν, ἢ νὰ σὲ λάβωσιν ἐν τῇ θαλάσῃ, φερόμενοι ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ σὲ ἐκδικηθῶσι διὰ τὴν καθυποδούλωσιν τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ ὁμογενῶν αὐτῶν; Καὶ οὕτω διὰ τῆς εὐφυοῦς ταύτης ἀποκρίσεως κατέπλευσε τὴν ναυπηγίαν τοῦ Κροίσου (Ἡροδ. Α'. 27). Ἀλλοτε Ἀλυάττης ὁ τοῦ Κροίσου πατὴρ ἔγραψεν ὑπερήφανα καὶ ἐπειτακτικά πρὸς τοὺς Ἀσείους· ὁ δὲ Πιττακὸς πᾶν βραχυλογικῶς, κατὰ Πλούταρχον (Συμπ. ἐπὶ Σοφ. § 10) οὐδὲν ἄλλο ἀπήντησεν, ἢ ἐκέλευσεν αὐτὸν κρόμυα καὶ θερμὸν ἄρτον ἐσθίειν, συμβουλεύοντος αὐτὸν νὰ κλιῇ καὶ νὰ μεταμέλῃται ἐπὶ τοῖς γραφομένοις (*). Τοιοῦται ἀλληγορικαὶ φράσεις καὶ πράξεις ἀναφέρονται καὶ ἄλλαι τοῦ Πιττακοῦ. Ἐπὶ παραδείγματι, ἀνέβλεπεν εἰς τοὺς ναοὺς κλίμακα, εἰς οὐδεμίαν μὲν ἄλλην χρῆσιν ἐπιτηδεύειν, ἀλλ' ἡ πλῶς ὡς ἀνάθημα, αἰνιττόμενος διὰ τούτου τὴν διηγεσθῆς τῆς τύχης ὧν καὶ κάτω μετάπτωσιν, τρόπον τινὰ τῶν εὐτυχεύοντων ἀνιόντων, κατιόντων δὲ τῶν δυστυχεύοντων (Αἰλιαν. Π. Ἱστορ. Β'. 20'). Ἡρω-τῆρῃ ποτὲ ὑπὸ τοῦ Κροίσου τίς ἀρχὴ ἀρίστη ἢ τὸ ποικίλου ξύλου, ἀπεκρίθη, ὑπανιττόμενος τοὺς νόμους.

Ἐκ τῶν προσφιλεστέρων γυμνασίων τοῦ Πιττακοῦ ἦτο τὸ νὰ ἀλήθῃ στρέφω ὁ ἴδιος τὴν μύλην. Ἐκ τούτου ἐλαβε τὴν ἀρχὴν τὸ ὀνομαζόμενον ἐπιμύλιον ὅσμιον· « Ἄλει, μύλα, ἄλει, καὶ γὰρ Πιττακὸς ἀλεῖ μεγάλας Μιτυληνάς βασιλευσάντων » (Πλ. ἐνθ. ἀνωτέρω § 14). Ἐπικρατεῖν ἀρὰ γε τοῦτο ὁ σοφὸς νομοθέτης καὶ ἀρχὸν τῆς Μιτυλήνης δι' ἀπλὴν παιματικὴν γύμνασιν, ἢ διὰ νὰ ἀσκητῇ καὶ φυχικῶς εἰς τὴν καρτερίαν, ἢ χάριν μετριοφροσύνης, ἢ διὰ νὰ διδάξῃ τοὺς συμπολίτας του ὅτι καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ἀνωτάτῳ ἀξιώματι ὁ ἄνθρωπος δὲν πρέπει νὰ ἀπαξίῃ τὰ ταπεινὰ πλὴν χρήσιμα ἔργα; Ἰσως δι' ὅλα ταῦτα, καθὼς καὶ ὁ Αἰλιανὸς λέγει· « Ὅτι ὁ Πιττακὸς πᾶν σφόδρα ἐπήγει τὴν μύλην, ὅτι ἐν μικρῷ τόπῳ διάφορᾷ ἔστι γυμνάσασθαι (Π. Ἱστορ. Ζ'. 8'). Ὁσυνεπὲς δὲ καὶ σπάνιον παράδειγμα γενναϊότητος καὶ ἐπεικειᾶς πρὸς τοὺς ἐχθροὺς του ἀπέδειξε ὁ Πιττακὸς ὅτε ὑποχείριον λαβὼν τὸν φονέα τοῦ υἱοῦ, ἢ κατ' ἄλλους, τὸν ἀσπονδὸν αὐτοῦ πολιτικῶν ἐχθρὸν Ἀλκαῖον, συνεχώρησεν εἰπὼν « Συγγνώμη τιμωρίας κρείττων, διότι αὕτη μὲν θρησκείας γνώμης εἶναι τεκμήριον, ἐκείνη δὲ ἀνθρωπίνης ».

Τοιοῦτος ἐν γένει ὁ Πιττακὸς κατορθώσας νὰ συνενώσῃ ἐν αὐτῷ τὴν πολιτικὴν ἀρετὴν μετ' ὅλων τῶν ἄλλων ἠθικῶν ἀρετῶν τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ἡ μὲν Λεσβὸς θεωρεῖ αὐτὸν ὡς τὴν κορυφαίαν τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν τῆς, ἢ δὲ Ἑλλάδος κατηγετέρισεν ἐν τῇ σοφῇ αὐτῇ; Πλειστάδι (**). Τῶν ἐπτά τούτων σοφῶν ἀνδρῶν ὑπερχον ἐν τῷ πρηνάφῳ τοῦ ἐν Δελφοῖς ναοῦ, κατὰ Πausanias (Βιβλ. Ι'. 24. 1.), ἀναγεγραμμένα διὰ:

(*) Τὴν ἀπάντησιν ταύτην ἀποδίδει ὁ Δ. Δορίσιος εἰς Βιβλία τῶν Περικλέους ἐν τῷ Βίβλ. αὐτοῦ.

(**) Περὶ τῶν ἑπτὰ Σοφῶν ἔρα τὸ σοφὸν Ἀρθρον τοῦ Κ. Ἀσώπιου ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, σελ. 248—321.

πορὰ ἀποφθέγματα, ἅτινα ὡς ἀπαρχὴν τῆς σοφίας αὐτῶν ἀνέθηκεν τῷ Ἀπόλλωνι. Τὰ ῥητὰ ταῦτα, ἕτινα ὁ Πausanias ὀνομάζει ὠφελήματα τοῖς ἀνθρώποις γεγραμμένα εἰς τὸν βίον, μετὰ καὶ ἄλλων περὶ σωθέντων ἀποτελοῦσιν ἐλόκληρον κώδικα ἡθικῆς διδασκαλίας, καὶ ἕκαστον αὐτῶν ἐπὶ μέρος εἶναι ἐν ἠθικῶν ἀξίωμα. Τοιοῦτα διεσώθησαν καὶ τοῦ Πιττακοῦ ἱκανὰ μάλιστα παρὰ Διογέει τῷ Λαερτίῳ, ὧν ἄξιον λόγου εἶναι τὸ γυμνικὸν ἐκεῖνο παράγγελμα « Τὴν κατὰ σφαιρὸν ἔλα. » Νέος τις Ἀταρνείτης, διπλοῦ γάμου προτεινομένου αὐτῷ, τοῦ μὲν πλουσιῶν καὶ εὐγενοῦς, τοῦ δὲ μετρίου καὶ ὁμοίου αὐτῷ τὸν τε πλοῦτον καὶ τὸ γένος, συνεδουλεύετο τὸν Πιττακόν, ὁπότερος τῶν γάμων προτιμότερος· ὁ δὲ Πιττακὸς ἀντὶ πάσης ἀποκρίσεως τὸν ἀπέστειλεν ἐκεῖ που πλησίον εἰς ἐμιλὸν τινα παιδίον παίζοντων τὰς βέρβικας. Ὁ δὲ προσελθὼν ἤκουσεν αὐτοῦς φωνάζοντας ἐπὶ τῆς παιδείας « τὴν κατὰ σφαιρὸν ἔλα. » Ἐνοήσας τότε τί ἤθελε νὰ τῷ εἴπῃ ὁ Πιττακὸς ἀπῆλθε νομφευσθεὶς τὴν ἱσὴν αὐτῷ καὶ ὁμοίαν (Καλλιμάχος παρὰ Δ. Λαερτίῳ). Προσθέτει δὲ ὁ Δορίσιος ὅτι ὁ Πιττακὸς εἶχεν ἰδίαν πείραν τοῦ πρῆγματος· διότι ἡ σύζυγος του οὕσα εὐγενετέρας, ὡς ἀδελφὴ δράκοντος υἱοῦ τοῦ Πενθίλου, σφόδρα κατεσθάρευστο αὐτοῦ.

Ἐκτὸς δὲ τῶν νόμων, οὓς ὁ Πιττακὸς ἔγραψε πεζῶς, ἐποίησε καὶ ὠδὰς καὶ ἐλεγεία ἐπὶ ἑξακάσις. Ἐκ τῶν ὠδῶν αὐξεται ἀπόσπασμα τι ἀνατρερόμενον εἰς ἀνδρᾶ κακόν, καὶ ἔχον οὕτως·

Βχόντα δαί τῆς καὶ ἰσοδίκον φασίτην
Σταίχην ποτὶ πῦτα κακόν·
Πιστὴν γὰρ οὐδὲν γλώσσα διὰ στόματος
Λαλεῖ διχόμυθον ἔχουσα
Κροῖτη νόημα.

Τί νὰ θαυμάσῃ τις πρότερον ἐν τῇ ᾠδῇ ταύτῃ, τὴν ἐννοίαν ἢ τὴν γλυκύτητα καὶ ἀρμονίαν τῆς γλώσσης; Πόσον ἄμους καὶ φυχῶς ἢ ἐμμετροῦς αὕτη παράφρασις ἢ; ἐπειρήσῃ ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἑλληνικῇ;

Ἐκλισμένος μὲ τῆς καὶ φασίτην βρεῖται

Να ἐπέρχεται πρὸς ἀνδρᾶ κακόν·

Ἢ καρτὶα ὁπότεν κρείττη γνώμην δαίκα,

Οὐδὲν ῥῆμα προτέρῃ ἢ γλώσσα πιστὴν.

Ἀλλ' ἐνταῦθα τοῦ λόγου γενόμενος αἰσθάνομαι· ὅτι ἐλαβὼν ἐμμετρὸν παρατείνας τὴν ἀρήρητον πείραν ἴσως δέοντος· ἵνα δὲ μὴ τις μου καταγνῶ ἀσυνέπειαν χρόνου καὶ κατάχρησιν τῆς ὑμετέρας ἐπεικειᾶς καὶ ὑπομονῆς, ἀνάγκη νὰ θέσω πέρας εἰς αὐτὴν, τοσοῦτον μόνον προσθεῖς πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ὅλου, ὅτι ἡ πατρίς ἐγγυμνωμένη τῷ Πιττακῷ, ἰδρύσατο αὐτῷ μνημεῖον λαμπρὸν, ἐφ' οὗ ἐπεγράφη τὸ ἐξῆς ἐπιτύμβιον·

Οἱ αἰεὶς δακρύοις ἀ γενναίᾳ καταβίπτει

Ἐνθάδε Διόδοι υἱὸν Πιττακόν, Ὑβρᾶτιον.

Παραλείπων δὲ τὴν ἀπομνημόνευσιν τῶν κατὰ τοῦ Πιττακοῦ σχωμμάτων καὶ σκυρικῶν γλευχ-

σμῶν τοῦ Ἀλκαίου, δι' ὃν ἐξεδικαίετο τὸν Αἰσυμνὶ-τὴν τῆς Μιτυλήνης, ἐνεκα τῆς ἀποτυχίας τῶν νεωτερισμῶν αὐτοῦ, παρατρέχων ὡσαύτως καὶ τὴν ἀπαρῖμνησιν τῶν σοφῶν αὐτοῦ ἀποφθεγμάτων, ἵνα μὴ καταστήσῃ λίαν ἀσύμμετρον τὸν λόγον, θέλω ἐπισφραγίσαι αὐτὸν δι' ἐνὸς μόνου παραγγέλματος ἀξίου νὰ μελετηθῇ ἰδίως κατὰ τὴν παρούσαν ἡμέραν.

Ἐκ τῶν εἰς τὸ Δελφικὸν Χρηστήριον ἀναγράπτων ῥητῶν τῶν ἐπτά σοφῶν τῆς Ἑλλάδος, ἦτο βεβαίως καὶ τοῦ σοφοῦ Πιττακοῦ τὸ, Καίρῳ γινώθι. Ἄν τὸ ἱγνώθῃ σκυτὸν τοῦ Θάλητος περιέχει τὴν ἐξ ὑποκειμένου φιλοσοφίαν τοῦ ἀνθρώπου, τὸ, Καίρῳ γινώθι τοῦ Πιττακοῦ, περιέχει τὴν ἐξ ἀντικειμένου, ἦτοι τὴν ἐκ τῶν πραγμάτων καὶ τῶν περιστάσεων. Τί ὠρελαὶ ἀληθὲς εἰς τὸν ἀνθρώπον νὰ γνωρίῃ τὸ τί ὀφείλει εἰς ἑαυτὸν, εἰς τὸν πλησίον καὶ εἰς τὴν πατρίδα, ἔταν, τοῦ καιροῦ ἐπιστάτης τῆς διαπάξεως τῶν καθηκόντων τούτων, ἀρίστη αὐτὴν παρρηχόμενον εἰς μάτην; Ἀνάγκη ἔρα, ἵνα προέλθῃ ἀγαθὸν τι, νὰ συνέλθωσιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀμφοτέρω ταῦτα· διότι χωρὶς ἐλάττωρον διενεργούμενον οὐδὲν ἔχει τὸ ὄφελος. Καίρῳ λοιπὸν γινώτε, ὦ φίλοι Μιτυληναῖοι, φωνάζει ὁ ὑμέτερος συμπολίτης. Γινώτε τὴν αἰῶνα καὶ τὴν ἐποχὴν ἐν ἣ ῥήτε, καὶ συμμορφουσθε πρὸς αὐτήν. Καίρῳ γινώτε, λέγει πρὸς τοὺς ἀρχόντας τοὺς τε θρησκευτικῶς καὶ πολιτικῶς· ὁ καιρὸς αἰτεῖ τὴν κατὰ Θεὸν ἐκπαίδευσιν τοῦ λαοῦ, τὴν κατὰ Χριστὸν ἡλοποίησην αὐτοῦ, τὴν εἰς τὰ πατρια δόγματα στερέωσιν του καὶ τὴν ἀπὸ τῆς εἰς τὰ κακὰ καὶ τὴν διαφθορὰν ῥοπῆς αὐτοῦ ἀναστολήν. Καίρῳ γινώτε, λέγει πρὸς τοὺς ἐφόρους τῶν σχολείων. Γινώτε ὅτι ὁ καιρὸς αἰτεῖ τὸν στερρῶς ἐνεστῶτος, φέρετε συμφώνως μετὰ τῶν ἐμβρυῶν ὡμῶν καθηκόντων τὴν δυνατὴν βελτίωσιν εἰς τὴν διάδοσιν τῆς παιδείας, ἵνα μὴ ἐν τῷ μέλλοντι παρυσιασώμεν παράδοξόν τινα· πρωθυστερισμὸν καὶ ἀναχρονισμόν. Καίρῳ γινώτε, λέγει πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς παῖδας· γινώτε, γονεῖς, τὴν εὐδαιμόνιον ἡλικίαν τῶν τέκνων ὑμῶν, καὶ ποδηγετεῖτε ταῦτα λόγῳ καὶ ἔργῳ καὶ παραδείγματι καὶ διδασκαλίᾳ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς καὶ ὁρθοφροσύνης. Γινώτε, παῖδες, ὅτι ὁ καιρὸς εἶναι τὸ πολυτιμότερον χρῆμα τοῦ ἀνθρώπου καὶ φεύγει ἀνεπιστρέπτ· μὴ δαπανᾷτε αὐτὸν εἰς μάταια καὶ ἐπιβλαβῆ, ἀλλὰ διαμορφώμενοι τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν προοίπατε εἰς τὸ ἀγαθόν, ἵνα μὴ ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἀκμῆς ὑμῶν εὐρεθῇτε ἀποφύλιόν τινα ὄντα καὶ ἀχρὴ ἀρούρης ἐτίωσις. Καίρῳ γινώτε, λέγει τέλος πρὸς ἅπαντας τοὺς πολίτας· γινώτε ὅτι σήμερον ἡ πατρίς χρῆται τῆς συντόνου καὶ γενναίας ἀντιλήψεως καὶ βουλείας ἐκάστου ἡμῶν ἀνεξαρτήτως· ὅτι ἵνα βαίῃ εἰς τὰ πρόσω κατὰ τὰς ἀξιώσεις τοῦ παρόντος αἰῶνος, δεῖται πόρων ζωτικωτέρων καὶ ὀργάνων δραστηριοτήτων. Γινώτε, δὲ καὶ ἐπιγινώτε τὴν ἀξίαν καὶ δύναμιν τοῦ σοφοῦ παραγγέλματος τοῦ συμπολίτου ἡμῶν, καὶ ἀφέντες πᾶσαν εἰρωνείαν, ἵνα κατὰ Δημοσθένην εἴπω, δεῦτε ὡς ἔχει ἕκαστος δι-

Η ΦΥΓΗ ΤΟΥ ΑΙΝΕΙΟΥ.

—ο—

Ἡ καταχωρίζομένη ἐνταῦθα εἰκὼν παριστά τὸν ἐπὶ θυγατρὶ γαμβρὸν τοῦ Πριάμου Αἰνεῖαν φεύγοντα τὴν ἀλωθείσαν Τροάδα, καὶ φέροντα ἐπ' ὤμων τὸν γέροντα αὐτοῦ πατέρα Ἀγχίσην. Καὶ ὁ μὲν πατὴρ λαμβάνει παρὰ τῆς νύμφης αὐτοῦ Κρεούσσης, παρακολουθούσης τὸν σύζυγον, τοὺς ἐφεστίους θεοὺς, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Αἰνεῖου Ἀσκάnios κρατεῖ τὴν χεῖρα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

Εἰ καὶ μετὰ πολλῆς ἐπιτηδεύτητος ἐπέχυσεν ὁ τεχνίτης εἰς τὰ πρόσωπα τῆς εἰκό-νος ταύτης τὴν ὁδύνην καὶ τὴν ἀπελπισίαν ἣν αἰσθάνονται οἱ φεύγοντες τὴν ἰδίαν πατρίδα καὶ μάλιστα οἱ φεύγοντες αὐτὴν ἐρημουμένην καὶ ἐξολοθρευομένην, καὶ ὁμῶς κατωτέρα εἶναι ἢ παραστάσις αὐτῇ τῆς περιγραφῆς, ἣν ἀναγινώσκουμεν ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ τῆς Αἰνεΐδος τοῦ Οὐίργιλίου, βιβλίου οὗ τινος τὰ προτερήματα παραβάλλονται ὑπὸ τῶν κριτικῶν διὰ τὸ ὕψος, καὶ τὴν φαντασίαν, καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἐκφράσεως, καὶ πρὸς αὐτὰ τὰ θεῖα ἔπη τοῦ Ὀμήρου.

Ταύτην λοιπὸν τὴν περιγραφὴν παραβέτομεν καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα, δανειζόμενοι αὐτὴν παρὰ τῆς εὐφραδοῦς ἀνεκδότου μεταφράσεως τοῦ μακαρίτου Ἰακώβου Ρ'. Ῥαγκαβῆ, τῆς τευχάχιοις ἐδημοσιεύταται ἄλλοτε (φυλλάδι. 81, σελ. 213), ἀποβλέποντες εἰς τὴν γνωστὴν συμφορὰν τοῦ Αἰσχύλου, ἐξαιρετικῶς ἐκτετατὴν διὰ τοῦ δευτέρου συμπλέγματος.

Συνταραχθέντων οὕτως ὁρμῇ μὲ κατέχευε μάλας, ὅταν μοι αἴρνης λαμπρῆς ὡς οὐδέποτε εἶδον, ἐξήνη διὰ νυκτὸς, φαιὸν δ' ἐξαστρέπτουσα σέλας ἢ μήτηρ, κτερυγῆς ἢ Θεότης; καὶ ὅς, καὶ εἰς συνήθειαν εἰς τοῦ Θεοῦ καθαρὰς ἐπίσχε με δὲ ἀψαμένη τῆς δεξιᾶς, κ' ἐκ βοδόχρου ἐξέφρασε στόματος τούτου· « Τέκνον, ἐκ τῆς δόξης ὁ τόπος ἀδράματος χύλος; εἰ ἐμμένεις; ἢ πῶς δι' ἡμᾶς οὐδὲ πλεον φρονίσεις; » πρῶτον δὲν βλέπεις τὸν σὺν ἐπὶ γάμῳ κακόντα πατέρα; ποῦ τὸν Ἀγχίσην, τὴν σύζυγον Κρεούσσαν ποῦ καταλείπει; ποῦ τὸν Ἀσκάnios; πάντες αὐτοὶ μεταξύ τῶν Ἑλλήνων περιπλανῶνται, καὶ ἂν τῆς ἐμῆς ἀρωγῆς ἐστερρῶντο, ἢ παρεδίδοντο ἢ; εἰς τὸ πῶρ ἢ τοὺς ἔσχατος ἔλας; οὐκ ἔμορφή τῆς Λακαίης ποσὺς Τυνδαρίδος; σὺ πιπύεις;

οὔτε ὁ Πάρις, ἀλλὰ τῶν Θεῶν ἡ ὤμῃ ἀσπλαγχνία
ἔθραυσε πᾶσαν ἰσχὺν καὶ τὴν Τροίαν κατέβαλ' ἐξ ὕψους.
βλέψον· ἰδοὺ διαλύω ἐγὼ τὴν ζοφώδη νεφέλην.

ἦ τις αὐτοὺς τοὺς θνητοὺς ἐρκαλμοὺς σου καλύπτουσ' ἀμβλύνοι
καὶ συσκοτίζει ἀτμώδης· φοβήθητι δὲ τῆς μητρὸς σου
τὴν ἐντολήν, κ' εἰς αὐτὴν πειθόμενος ἔσθω.

Λαοκόων.

Ὅπου ἐρίπτια κείνται σποράδην καὶ πῆρ' ἐσπαρμέναι
ἀπὸ πετρῶν, καὶ διφύεται καπνὸς κομπετώδης καὶ κόπης,
τοῦ Ποσειδῶνος ἡ ἀπλετος τρίαινα σείει τὰ τεύχη.
καὶ τοὺς ἱεράνους καὶ πᾶσαν ἐξῆς ἀνασείπτει τὴν πόλιν
ἐκ θαμελίων κρατεῖ τῆς Σκαίης δ' ἡ ἀπάνθρωπος Ἥρα
πόδας ἡ πρώτη, συμμάχους καλεῖ δ' ἑμμανῶς ἐκ τῶν πλοίων
σιδήροφθορος.

Ἡ Τριτοία Παλλὰς δὲ λαμπρὰ εἰς τοῦ τείχους τὰς ἀκρας
κάθεται· νέφη κυκλοῦσι δ' αὐτὴν ἡ φοικώδης Γοργώνη·
καὶ ὁ γεννήτωρ δ' ὁ ὕλιος Ζεὺς ἰσχυρῶς προστατεύει
τοὺς Δαναοὺς· τοὺς Θεοὺς δ' ἐναντίον τῶν Τρώων ἐγείρει·
φεύγε λοιπὸν, ὦ υἱέ μου, καὶ παῖδον τοὺς μάχους σου πλόνον.
δὲν θά σ' ἀρήτῃ· εἰς γῆν θά σὲ πῆρ' ἀπαρῶν σου σῶον.

εἶπε· κ' εἰς σκότος πυκνὸν βαθεῖσκέου νυκτὸς ὑπεκρόβῃ.
Εἶδον μορφὰς τρομερὰς καὶ τὴν δύναμιν δὲ τὴν μεγάλην
τῶν δυσμενῶν τῆς Τρωάδος Θεῶν.

τότε τὸ Ἴλιον ὄντισ· ἐμπρός μου πυρφλέκτον ὄλως
κ' ἡ Ποσειδῶνιος Τροία ἐκ βάθρων σπασθεῖσα ἐρίνη·
ὡς γεωργοὶ κατ' ἀκρόρειαν ἄνδρες ἐκτίμουν μέλαινα
γεγυρακίαν, πληγὰς καταφέροντες πλεῖστας δ' ἀξίνης·
οὕτως καὶ τὴν πόλιν κατέβαλεν ὁ Ποσειδῶν· ἀπαύστως δ' ἐκείνη
ἀπειλουμένη ἵκλονεῖται καὶ κλίνει τὴν κόμην σεισθεῖσαν,
τέλος ὑπέκ' εἰς τὰ τραύματα, στένει καὶ πίπτει καὶ σῦρει
μελ' αὐτῆς τὸ τυχὸν καταθραύσας ἀπ' ὕψους τοῦ ὄρους.

Τῇ τῆς Θεᾶς ἀρωγῇ καταβάς, τῶν φλογῶν καὶ τῶν ὀπλῶν
μέσον ἐκρεύγων ὑπέκονεν τὰ ὄπλα, μακρύνοντ' αἱ φλόγαι.

φθίνω δὲ ἢ εἰς τὴν πόλιν τῶν πατρῶν μου οἶκον
ἀλλ' ὁ πατήρ ἐν ἐπόθῳ πρὸ πάντων τῶν ἄλλων νὰ σώσω,
πρῶτον αὐτὸν εἰς νὰ φέρω εἰς ὅρ' ὀψιὰ ἐμελείων
ὑποποιεῖται, ἀρ' οὐ τῆς Τρωάδος τὸν ὄλεθρον εἶδε
νὰ ἐπιζῆσ' ὑπερήριος· εἶπε δ' ὁμοῖοι οἱ ἡβῶντες
ὡν διαμένει εἰσὶ στερῶν καὶ ἀκμάς· ἡ ἀνδρεία
φύσιν δὲ δίδω.

"Αὐ οἱ ὦτοί τὸν ἐμὸν νὰ ἐκτείνουσιν ἐβούλοντο βίον,
μοῦ διετήρουν τὸν οἶκον· πολλὰ καὶ ὑπερπολλὰ εἶδον,
ὄλεθρον ἔνα ἰδὼν· ἐπιζῶ κ' ἡ πόλις ἐβίω·
ὥς δὲ καὶ τὰ τὸ σῶμα τὰ ὕστατα ἄντι· εἰπόντες·
θάναντο αὕτη ἡ χεὶρ θὰ μοι δώσ'· οἱ ἐλθοῖσι δὲ τὸ σῶμα
ὅς μοι ἀπάρωσ' οἰκτείνοντες. ἄταρ τί τις ἂν μένῃ;
εἰς τοὺς θεοὺς πρὸ πολλοῦ ἀποτρέπαις ἀχρηστῶν ἡνάντη
βίον δίδω, ἀρ' οἶτοί Θεῶν καὶ ἀνθρώπων ὁ ἀναξ
διὰ πυρός με θάλῳ, κεραυνῶν μ' ἐνεφύσσει πνεῦμα·"

"Ελεγε· ἐπείμονος ταῦτα· στερῶν καὶ ἀκμάς· μένων
πάντες δὲ Κρέουσα, Ἀτρεΐδης, πρῶτος δ' ἐγὼ καὶ ὁ οἶκος·
τᾶ, παρ' ἐκείνων ἐχέμεν δάκρυα, μὴ δ' γεννήτωρ
πάντ' ἀπατρέπων, ὑπέβη· ἔλῳ εἰς ἐπείγουσαν μοῖραν
προσηλυθεὶς δ' εἰς τὰς ἑσπείρας ἐκείνας ἤρνετο τὰ πάντα·
τότε ὁρμῶ εἰς τὴν μάχην ἐκ νέου παύων ν' ἀποθάνω·
ἀλλ' ὅποια βουλὴ ἢ ὅποια μοι ἔμενε τύχη;
εἶπον δ', "ὦ πάτερ, νὰ φύγω λοιπὸν καταλείπων σ' ἐνταῦθα
ἡλπίσας; ἀποπον τόσον ἔξυγε χεῖλη πατρῶν;
ἂν ἐπιλώσῃ οὐδὲν ἐκ τῆς πόλεως ταύτης νὰ μένῃ,
ἂν δὲ καὶ σὲ καὶ τοὺς σοὺς νὰ προσβίῃς ποθὲς εἰς τὴν Τροίαν
καταπεσούσας, καὶ ἂν τοῦ θανάτου ἢ πολὺ ἡνέυχθῃ,
ἔρχετ' ὁ Πύρρος εὐθὺς τοῦ Πριάμου ἐκχύσας τὸ αἷμα
εἰς τὸν βωμὸν καὶ υἱὸν πατρὸς καὶ πατέρα νὰ σφάξῃ
αὕτως, ὡς μήτηρ, λοιπὸν διὰ μέσου πυρός τε καὶ ὄπλων
μ' ἔσθωσας σὺ, τὸν ἐχθρὸν εἰς μαχούς τῶν ἀδύτων νὰ ῥῶ·
σύζυγον δὲ καὶ υἱὸν καὶ πατέρα ὡμῶς σφαττομένους,
κυνιδουμένους δ' ὡς ἔσυχον ἄλλον εἰς ἄλλου τὸ αἷμα;
ὅτε τὰ ὄπλα μου, ἄνδρες, ἐπέστ' ἡ ἐσχάτη ἡμέρα·
ὅτε μ' ἐν τάξ' εἰς τοὺς Ἑλλήνας· ἄρατε πάλιν ἐκ νέου
μάχην ν' ἀρχίσῃ· ποτε ἀποκίει δὲν δὲ πείσωμεν πάντες·
ἴτε τοι ἐξ ἔφρος ἐξώσθην εὐθὺς τὴν ἀσπίδα δ' ὀρύσας
εἰς τὴν εὐώνυμον χεῖρα, τοῦ οἴκου ἐκτὸς ἐφερόμεν·
ἀλλ' ἡ γυνὴ πρὸς τὴν πόλιν πλακίσσα μου τότ' εἰς τοὺς πόδας,
προσηκολύθη καὶ τείνουσα πρὸς με τὸ ὄφρος Ἰούλων
ἔλεγεν·"

"Αὐ πρὸς τὸν θάνατον θαύρης, παρὰ πᾶσι πάντας,
αἶτι δ' ἐλπίδες καλὸν ἐκ τῶν ὄπλων αὐτῶν τῶν λαμπρῶν σου,
τοῖσι τὸν οἶκον δοῖσθῃσιν πρῶτον· εἰς τέλος φρονεῖσα
τίκνον, πατέρα, τὴν ἦν γαμετήν σου δ' ἐκάλει ἀρήνεις;
Οὕτω θρηνοῦσα, πικρῶ στεναγμῶν κατεπλήρου τὸν οἶκον
ἦσαν ἐξείτης παρῆτη τεράστιον ἄρρητον ὁσῶμα·
εἰς τὰς ἀγκάλας ἡμῶν καὶ γονέων ἐμπρὸς τεθλιμμένων
φῶς ἄλαρτον πρὸς τὴν ἄρσαν φαίνε κορυφῇ τοῦ Ἰούλου,
περιεχθῶν, καὶ φλόξ ἀβλαβὴς ἐπιφύσασσα κόμην
τὴν ἀπάλῃν, τοὺς κροτάφους ἐκείνου κατέβασκε πέριξ.
σπεύδομεν ἔντρομ' ἡμεῖς τὴν φλογὴν ἐκσείοντες κόμην
τὸ ἱερὸν ν' ἀποσβέσωμεν πῦρ δι' ἀφθόνων ὑδάτων·
περιχαρῆς δ' ὁ γεννήτωρ Ἀγχιτῆς τὰ ὄμματα στρέψας
πρὸς τοὺς ἀστέρας, ἀνέκραξε ἄμ' ἀναιδίας τὰς χεῖρας·
"Ζεῦ παντοκράτωρ ἔαν ἱεσάι ποτὶ σ' ἐπιδαμπτοῦν
βλίψον· ἀρκεῖ μ' ἡ εὐσέβεια δ' ἂν τινος εἴν' ἀνταῖα,
πάτερ, γενοῦ ἀρωγὸς, τὸ σμῖνον δὲ κύρωσον τοῦτο·"

Μέλις ἐξέφρασ' ὁ γέρον αὐτὰ κ' ἐνταῦθα μετὰ κρύτου,
ἀριστερόθεν ἐβρόντησ'· ἐξ ὕψους δ' ἀστήρ ὀλισθήσας
ὥς περ λαμπρὰς κατερρέβη, πολὺ δὲ παρήνετο οἶλας.
ὥςτος κατέπεσε ἐν πρῶτοις ἐπ' ἄρσαν τῆς στήλης τοῦ οἴκου·
εἴδομεν δὲ νὰ κρυβῇ διαυγάζων εἰς ὁσάη Ἰδᾶ·
ἐξ ἑγγαρκάτου ὁδοῦ· τὸ λοξὸν δ' ὁ διεγερσέν ἦνος
ἔδιδε λαμπρὴν καπνὸς δὲ θεοῦδης κατέσχε· τὰ πέριξ·
ἦ δ' ἠττιθεὶς ὁ πατήρ, τὴν σπειτὴν κεφαλὴν δ' ἀνιγέριον,
δέεσται μὲν τῶν Θεῶν, τὸν ἀστέρα τιμῶν δὲ λατρεύει·
λίγαι δὲ ἄγωμεν, σπεύσας· ὅπου μὲ φέρετ' ὑπάγω·
οἶκον καὶ ἔχονον σώσας· ὁμοῖοι οἱ πατρώοι Θεοὶ μου·
ὁ αἰώνος εἰς ἡμῶν. ὑπὸ νεύον ἡμῶν εἴν' ἡ Τροία.
καὶ, σοὶ δαίμων, οὐέ μου, οὐδ' ἄλῳ σοὶ ἔπομαι ἤδη·"
ἔλεγε ταῦτα· τὸ πῦρ δ' εἰς τὴν πόλιν σφοδρότερον ἦλθε·
τοῦ ἐμπρησμοῦ δὲ ἡ φλόξ εἰς ἡμᾶς ἐπλησίαζε μάλλον.
"Ἄγε δὴ, ἔειπον, καθίσθητ' εἰς τοῦτον τὸν τράχην, πατέρ·
ὥς οἱ ὦμον ἐπιβάν·" οὐδὲλως θυρὺ μοι τὸ ἄχθος
ὅπως ἂν ἔλθῃ, τὸ πρῶτον, κοινὸς καὶ ὁ κίνδυνός ἐστι
κ' ἡ σωτηρία κοινή. παρ' ἐμοὶ ὁ μικρός μου Ἰούλος
ἂς προχωρῇ· ἂς ἐκθίξῃ μακρόθεν κατέπε· ἡ γυνὴ μου
τίς δ' οἱ θεράποντας πάντας προσέχει· εἰς οἶτι, εἴπω
Δῆμητρος κείτῃ νῶς ἐπὶ λόφου τῆς πόλεως ἔξω
ἔρμος ἦν· κυπρίσας δὲ παρ' ἐκείνων ἀρχαία
ἦν διετήρησε χρόνον μακρόν τῶν προγόνων τὸ σέβας.
ἐκ διαφόρων ἐδῶν πρὸς αὐτὴν ἂς συνέλθωμεν πάντες,
τοὺς ἐφαστίους Θεοὺς εἰς τὰς χεῖρας σου λάμβανει, πάτερ·
νὰ τοὺς ἐγγίσω ἐγὼ μετὰ μάχην τοσαύτην καὶ φόνον
πρόσφατον ὄλως ἀνόσιον, ὥς με πᾶμπαν ἀγνίσῃ
ὄδω κρηναίον.

ἔειπον, καὶ κλίνας εὐθὺς τὸν αὐχένα καθὼς καὶ τοὺς ὕμους
ἔνθουκα δὲ καὶ ἐκαστοῦ περιθιμένους λόντος δάκρυα,
ἔλκον τὸν φόρον τὴν χεῖρά μου ἔσχε κρατῶν ὁ Ἰούλος
τὴν δεξιάν, διὰ δῆματος δὲ μ' ἠκολούθει ἀνίστα.
ὅπισθεν ἦν ἡ γυνή· καὶ σκυλίδες ἐδάλοντο τὸ πους.
ὅν πρὸ ὀλίγου δ' ἐμὲ οὐδὲ ὄπλων βολαὶ συνκίνοον,
ἦ δ' ἐκ σπινθὸς ἐλθροῦ συμποκνούμενα πλῆθη Ἑλλήνων
ἦδη καὶ ἦρος καὶ αὐρῆς πνοὴ συνετάραττε κᾶτα
τοὺς συνοδίας ἐντρόμως προσέχοντα ὡς καὶ τὸν φόρον.
"Ἠγγίζον ἦ δ' εἰς τὰς πόδας κ' ἐφάνη μοι οὐε παρῆλθον
τὸ τῆς ὁδοῦ δυσχερές, ἀλλ' ἰδοὺ μετὰ κρύτου ἡσούσθη
ἦχος ποδῶν ἐρχομένων. σκοπῶ, δ' ὁ πατήρ εἰς τὰ σέβας,
φεύγε, ὡς τέλειον, ἀνέκραξεν ἔρχοντ', ἐφθασαν, φεύγε·
δέεσται τῇ ὄντι χαλκὸν τηλευγὴ καὶ ἀσπίδας σιλοβούσας.
τότ' ὁποῖός τις δαίμων ἀλάττωρ τὰς φρένας μ' οὐκ οἶδα
τὰς ταρχοθείας ἐξίστασε· τρέχων εἰς δρόμους ἐβάτους,
τῆς τετραμελῆς ἐν ἦρ καὶ γυναικὸς παρεκτρέπωμαι τρέβου,
ρεῦ! τοῦ ἀλλοῦ ἡ σύζυγος Κρέουσα ἡ ἐπλανήθη
ἡ τὴν κατέσχευ ἡ μοῖρα ἡ ἔκαστ' ἔως καμνοῦσα
τὸ ἀγνοῶ, ἀλλ' οὐδέποτε πλέον ἐφάνη ἐμπρός μου.
οὕτε δ' ἐστράφη, ἀλλ' οὕτε δ' ἐνέστη· ἀποῦσαν ἐκείνην
πρὶν εἰς τὴν Ἀθήνηρας· ἔβαν καὶ λόφον αὐτῆς τὸν ἀρχαῖον
ἦ· θάμην, πάντες ἐλαὶ συναχθέντες συνειδόμεν ὅτι
ἔλειπε μετὰ λαυδοῦσα· ἄνδρες, υἱὸν καὶ συνδούς,
ἐκφρων, ὁποῦν Θεῶν ἢ ἀνθρώπων ἐγὼ δὲν ἐμέμφθην;
εἰς τὴν τῆς πόλεως πεῶν τι ἄλλο δεινότερον εἶδον;
εἰς τοὺς ἐταίρους πατέρα, υἱὸν καὶ Θεοὺς τοὺς Τευκρίους
ἐναποθέσας, ἐνὺς ἀποκρύπτω βαθείας κοιλιάς,
στρέφομαι ἐγὼ δ' εἰς τὴν πόλιν, λαμπρὰ περιθιμένοι ὄπλα·
ἐπὶ σκοπῇ διὰ νέων μαχῶν νὰ διέλθω τὴν Τροίαν,
τὴν κεφαλὴν δὲ καὶ πάλιν εἰς νέους νὰ φέρω κινδύνους.

ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΑ ΤΙΝΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ.

— 0 —

διὰ τεχνῶν καὶ σταθμῶν σκοτεινῶν τῶν πυλῶν κατὰ πρῶτον
ὄθον ἐξήλθον εἰσέρχονται. πάντες τὰ πρότερον δ' ἔχον
ἐπανακάμπτων ζητῶν κ' εἰς τὸ σκοτὸς προσέχων, εὐρίσκων
φρίκη κατέχευε τὸ πᾶν κ' ἡ ἰδία σιγὴ φρικαλέα·
ἔρχοντ' εὐθὺς εἰς τὸν οἶκον· ἐκεῖ ἐπανέκμπων ἔσας·
οἱ Ἀπανοὶ εἰσδραμόντες κατέχευον αὐτὸν ὀλοκλήρους,
πῦρ τὸ παμπάγον ἐκ ρύμας ἀνίκου ἀνέθορ' ἐπ' ἄρσαν
τῆς κορυφῆς· ὑπερήβη ἡ φλόξ· ἐξείνεται· ὁ καύσιον.
Θέλω προεχθῶν τὸ φρόσιον. δέλω Πριάμου τὰς ἑσπείρας
εἰς τὰς στοάς τὰς εὐρείας κ' ἐντὸς τοῦ ἀσπίου τῆς Ἰίρας
ὁ ἀπηνῆς Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Φοῖβος προσέχον τὴν λείαν,
ἐκλελεγκμένοι φρουροί. πανταχοῦ δὲ τῆς Τροίης ἡ γέλα
τῶν ἱερῶν ἐμπρησθέντων, ἥρπαιον. Θεῶν δὲ τραπέζας
καὶ στερῶς, χρυσολαίους κρατῆρας κ' ἐσθῆτα παντοῖαν
λεηλατοῦντες ἐσώρευον. καί τις δ' ἐξῆς καὶ μητίρας
ἔσαντο ἐντρομοὶ πέριξ.

Ἀποτολμήσας δ' ἐγὼ νὰ ἐκφέρω φωνὰς εἰς τὸ σκοτὸς,
πάσας ὁδοὺς κατεπλήρου κραυγῶν, καὶ τὴν Κρέουσαν μάτην
μετὰ μεγάλῃς ὀδύνης ἐκάλουν καὶ αὐθις καὶ αὐθις·
οὕτω ζητῶν, ἐμμανὲς τοὺς τῆς πόλεως ἔτραγον δρόμους,
ὅταν σκία τεθλιμμένη αὐτῆς τῆς ἰδίας Κρέουσας
αἴφνης ἐφάνη μοι. μελῶν δ' ἦν τῆς γνωστῆς μοι ἐκείνης·
ὄλως ἐξέστην· ἡ κόμη ὀρθύθη· ἡ φωνὴ μου ἐκόπη,
τότε τὴν θλίψιν μου, λέγωσα οὕτως, ἱερᾶν· ἐκείνη.

"Ἢ παρὰ δέσας ὄλως εἰς τόσον παρῆλθον ἄγωνα,
ἀνερ γλυκύτατος; ταῦτα χωρὶς ἀπορίας θείας
εἶν ἐνεργούντες. ἀλλ' οὕτε τὴν Κρέουσαν σὺ ν' ἀπαγάγῃς
ἦν ὀρισμένον· ἀπέτρεψε τοῦτ' ὁ Ὀλύμπιος ἀναξ·
σὺ ἔξορίαν μακρὰν δ' ἐλθὼν καὶ θαλάσσης εὐρείας,
εἰς Ἑσπερίαν θὰ ἐλθῇς δι' ἧς ὁ Αὐτὸς καταπίπτων
Ὀδύρις, ἀρούρας παχείας ἀρδαῖας προβέβων ἡσούσας.
τύχη λαμπρὰ, βασιλεῖα καὶ σύζυγος γένους ἀνδρῶν
οἱ περιμένοντες ἐκείσε, τὴν Κρέουσαν παῦσον νὰ κλαίῃ.
εἰν δὲ ἰδῶ Μυρμιδόνων οὐδὲ θρασυφρόνων Δολοπῶν
ἔδρας τοῦντεσθιν, ἀλλ' οὕτ' Ἑλλήνων θὰ λέγωμαι δοῦλη,
ἡ ἀρδαῖα καὶ ἡ νόμφη ἐγὼ τῆς Θεᾶς· ἡ φροδότης
ἡ τῶν Θεῶν ὑπερέστη με μήτηρ κατέχει ἐνταῦθα·
χαῖρε δὴ σὺ τὸ κοινὸν δ' ἡμέτερον τέκνον ἀγάπα·"
Ταῦτα ἐξέφρασ' ἐκείνη· ἐγὼ δὲ πολλὰ ἐπεθύμουν
ν' ἀποκριθῶ, ἀλλὰ φρονῶ εἰς αὐρῆς λεπτῆς ἀνεκρύβη
νὰ περιβάλω τὸν φίλατον τράχηλον τῆς ἐφωρμύθην,
τῆς μου ἐξίφυγε δὲ τῶν χειρῶν ἡ εἰκὼν ἡ ματαία,
ὡς ἀριπτεμένος ὄνειρος ἢ καὶ ὡς ἄνεμος κοῦρος.

Οὕτω παρῆλθον ἡ νύξ κ' εἰς τοὺς φλόγους εὐθὺς ἐπανῆλθον
μετ' ἀπορίας μου δ' εὐρὰν ἐκεῖ ὀπαδῶν σφραγισμένων
πλήθος πολὺ νεωστί, δι' αἰατρῶν συναχθὲν ἔξορίαν.
ἄνδρες, μητίρας καὶ παῖδες, κατιδόντες ἀθροισμ' ἀνθρώπων
πᾶντοθεν ἦλθον, προστρέποντες πάντες ψυχὴν καὶ οὐσίαν,
νὰ διαψῶν τὴν ὀλίσσαν πρόθυμοι ὅπου τοῦ φέρον·
ἦδη ἐπ' ἄρσαν ὀρέων ὄψοντο· ὁ φωσφῆρος τῆς Ἰόης
ἐφῶν τὸ φῶς τῆς ἡμέρας. τὰς πόδας δὲ πᾶσας ἐκράτουν
οἱ Ἀπανοὶ περιβέστας, οὐδ' ἐμὲν ἑλπίς σωτηρίας.
εἶς καὶ ἄρας δ' εὐθὺς τὸν γεννήτωρ, ἀνέβην τὸ ὄρος.

Ὁ ἱατρός Μαρχάνδιος ἀναφέρει εἰς τὸν ἐν Πα-
ρισίῳ ἐκδιδόμενον Μηνύτορα τῶν Νοστοκομείων τὸ
εἶδος περιέργων καὶ σπάνιων παθολογικῶν φαινόμενων
ἢ ἐν συνόψει σημειούμεν ἐνταῦθα. Νέα τις δεκα-
επταετής πάσχουσα πρὸ καιροῦ ἐρελκυσί, λέγει
οὗτος, τὴν προσοχὴν ὀλοκλήρου τοῦ πολυχρόνου μας
δὲ τὸν ὀφρὺν ἐν προξενούσιν ἐνίοτε τὰ ἐντόσθια
αὐτῆς. Ἐσχάτως μάλιστα ἡ περιέργεια πάντων
ἡύξησε, διότι οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος ὀφρῶς ἐλαβον
εἰδικόν τινα χαρακτῆρα, προξενούσας ἦτος ἀπα-
ραλλάκτους ὡς τὰς ὕλας τῶν κυνῶν. . . Ἡ νέα
αὕτη ἦλθε πρὸ ἡμερῶν μετὰ τῆς μητρός τῆς νὰ μὲ
συμβουλευτῇ περὶ τοῦ πάθους τῆς. . . Ἦκει ὀψιν
γλωσσικήν, εἶναι ὑψηλοῦ ἀναστήματος, ἰσχυρὰ καὶ
αἰσθησένος. Καταβλησμένης τῆς κοιλίας αὐτῆς οὐ-
δὲνα αἰσθάνεται πόνον οὐδ' ἦτος τις γεννάται. . .
Αὕτη διένευε παρ' ἐμοὶ σχεδὸν ἡμίσειαν ὥραν καὶ
ὅτε ἡτοιμάζετο ν' ἀναχωρήσῃ ἠθρόνῃ τὰ προ-
δρομικὰ τῶν ἡγῶν συμπτώματα. Καὶ τῶντι ἡ-
κουσα μετ' οὐ πολὺ ἐλαφρὸν τινα ὀφρῶν ἐντὸς
τῆς κοιλίας αὐτῆς, πηγαῖοντα ἐκ τῆς ἐν τοῖς ἐν-
τοσθίοις ἀναπτύξεως τῶν ἀερῶν ὁ ὀφρῶς δὲ οὗτος
κατὰ μικρὸν ἡύξησε, κατέστη διαλείπων καὶ ἀπα-
ραλλάκτως θυμῶς με ὕλας κυνῶν. Τοῦτο ἦτο ἡδὴ,
προσέτινεν ὁ Μαρχάνδιος, ἀρκετὰ περιέργων, πλὴν
μετ' οὐ πολὺ κατέστη ἐτι περιεργότερον, καθότι ὁ
ὀφρῶς οὐ μόνον ἡύξησεν, ἀλλὰ διεχωρίσθη εἰς δύο
ἦτους διαφόρους ἐντάσεως τε καὶ τόνου· ὁ μὲν εἰς
ἡλκονότι ὁμοίαν τὴν φωνὴν μικροῦ, ὁ δ' ἑτερος
μεγάλου κυνῶς. Ἦθενα τότε τὴν πάσχουσαν εἰς τὴν
ἄρσαν διαιδρόμου τινὸς ἔχοντος μῆτος 22 περίπου
γαλλικῶν μέτρων, καὶ ἐν τῇ ἄρσῃ ἄκρα ἡσούοντο
κάλλιστα καὶ διακεκριμένοι οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος
ὀφρῶς. Ἀκολούθως ἔθετα αὐτὴν ἐπὶ κλίνης· ἵνα
καρτερήσῃ τὴν κοιλίαν αὐτῆς· καὶ εἶδα ὅτι ἡ
γαστήρ ἐκ μὲν τῆς μετὰ πλευρῶν ἦτο συνεθλιμ-
μένη ἐκ δὲ τῆς ἐτέρας ἀπετέλει ὄγκον ἴσον κατὰ
τὴν νεογνὸν ἐρέφους. Ὁ ὄγκος οὗτος ἦτο σκληρὸς,
ἡχητικὸς, καὶ ἐταράσσετο ἐκ διαλειμμάτων ὑπὸ
ἐλαφρῶν σάλων ἀντακουρινομένων εἰς τοὺς γενυ-
μένους ὀφρῶς. Τὸ δὲ συνεθλιμμένον τῆς γαστρί-
μῆτος ἀπετέλει κυλινδρικὴν, καὶ οἱ κατὰ τὴν γῶραν
ταύτην μύες ἐφαίνοντο ὡς προσκεκολλημένοι ἐπὶ
τῆς ἡλιακῆς κυλινδρῆτος. Θέτας τὴν χεῖρά μου ἐπὶ
τοῦ ὄγκου ἠθρόνῃ τὰς κινήσεις αὐτοῦ, αἵτινες
ὁμοίαν με τὰς τῶν βρεφῶν, ἂν καὶ αἱ τελευταῖαι
αὐταὶ εἴσι κατὰ πολὺ ἀσθενέστεραι ἐκείνων. Ἀμὰ
καταπιεζομένου τοῦ ὄγκου οὗτος ἠρπάζετο μεταπι-
θέμενος εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος, μένοντος συνεθλιμμέ-
νου καὶ κοίλου τοῦ μέρους, ὁ πρότερον κατέχευε ὁ ὄγ-
κος. Ἐπιθέτας δὲ τὸ οὗς ἐπὶ τῆς γαστρίδος, ἦκουσα

ἐντὸς αὐτῆς μέγαν ὀρύβον καὶ παραγῆν, ἥ ἐν αὐτῷ τῶς εἶπω, ἀληθῆ τῶν ἐντοσίων τρικυμίων. Ταῦτα πάντα διήρκεσαν 15 περίπου λεπτά τῆς ὥρας, εἴτα ὁ ὀρύβος ἐπαύσατο, ὁ ὄγκος ἠρανεύθη, καὶ ἡ κοιλία κατέστη ὁμαλὴ καὶ εὐήχως διαρκούντων τῶν γαστρικῶν τούτων σπασμῶν, ἡ φυσιολογία τῆς ἀναπνοῆς ἦτο ἡσυρῶς καὶ οὐδεμίαν ὑπέφερεν ἀλλοίωσιν.

Ἡ πάσχουσα ὠμίλει καὶ ἐγέλα, εἶπεν ἐλευθέραν τὴν ἀναπνοήν, καὶ μετὰ τὴν κρίσιν οὐδὲν ἠθύνθη ἀπὸ αὐτῆς ἡ χαύνωσιν.

Τὸ περιστατικὸν τοῦτο ἀνακαλεῖ εἰς τὴν μνήμην μου τὸ ἐξῆς οὐχ ἥτον σπάνιον καὶ ἀξιοπερίεργον φαινόμενον, ὃ πρὸ πολλῶν ἐτῶν παρετήρησα. Πρὶν τῆς ἐξ' ἰου 20 ὡς ἐγγιστα ἐτῶν ἔχουσα ἡλικίαν, νεόνυμφος καὶ καλῆς κρήσεως, ἀλλὰ χλωροτική, ἐπάσχετο ὑπὸ ὑστερικῶν σπασμῶν τοῦ ὀμφαλοῦ, οἵτινες τῇ ἤρχοντο ἐπανειλημμένως καὶ ἐκάστην, ἀλλ' εἰς ἀπροσδιόριστους ὥρας τῆς ἡμέρας. Πρὶν ἢ ὅμως φανῶσιν οἱ σπασμοὶ οὗτοι συνεπείλονται αἱ σιαγόνες αὐτῆς, καὶ οὕτως ἐμενε κλεισμένον τὸ στόμα, ὃ οὐδὲν ἠδύνετο ἡ ἀνοίξῃ πρὶν ἢ παύσασιν οἱ σπασμοὶ τοῦ ὀμφαλοῦ. Οὗτος δὲ περιετρίβετο στρογγύλῳ ἐξ ἀριστερῶν πρὸς δεξιᾶς, καὶ ἀπὸ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω, εἰς τρόπον ὅτε ἐπροχώρει πρὸς τὴν ῥάχιν ἀποτελῶν τριῶν περίπου παρυσιαίων δακτύλων κωνικὴν κοιλότητα. Τότε ἐμενε ἐπὶ τινι δευτέρῳ λεπτῷ τῆς ὥρας εἰς ἡμερίαν, εἴτα ἤρχετο ἀντίστροφον κίνησιν, προχωρῶν δηλονότι ἀπὸ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω ἢ ἐκ δεξιῶν πρὸς ἀριστεράς, ἕως οὗ ἔφθανε ἡ ἀποτελέσει καὶ ὑπερβαίνοντα ἐπὶ δύο περίπου παρυσιαίους δακτύλους τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γαστρῆς, ὅτε ἐμενε πάλιν ἐν ἡμερίᾳ καὶ ἀκολούθως ἤρχετο τὴν προτέραν κίνησιν καὶ οὕτω καὶ ἐξῆς, ἐπὶ εἴκοσι καὶ ἐπενήκοντα λεπτά τῆς ὥρας. Διαρκουσῶν δὲ τῶν σπασμῶν τούτων κινήσεων ἡ πάσχουσα οὐδεμίαν ἀλγηδὸν ἢ ἐνόησεν, πλὴν τῆς συστολῆς τῶν σιαγόνων, ἡσθάνετο. Ἡ γυνὴ αὕτη ὑποβλήθη τότε εἰς τακτικὴν θεραπείαν ἀπὸ ἀλλοτρίου τῶν σπασμῶν τούτων, ἀλλ' ὑποπεσούσης πρὸ δύο ὡς ἐγγιστα ἐτῶν εἰς τύπον ἐπανήλθον οἱ αὐτοὶ τοῦ ὀμφαλοῦ σπασμοί, οἵτινες ὅμως οὐτὶ καὶ ἐκάστην τελοῦνται ὡς πρότερον, οὐτε συνεχῶς.

Ὡς δύο πύκτας γυναῖκας δὲν ἤθελον τάχα ἐκ λάβει εἰς πλείστα τῆς γῆς μέρη ὡς κατοχυρώσας ὑπὸ τοῦ δαίμονος, καὶ ἀντὶ τὰς ὑποβάλλωσιν αὐτὰς εἰς ἰατρικὴν θεραπείαν δὲν ἤθελον τὰς καταδικάσει ἀνηλεῶς εἰς περιορισμὸν ἐντὸς τινος μονῆς, καὶ τὸ χεῖριστον πάντων εἰς νηστείας καὶ βραδύνας ἵνα ἀποδιώξωσιν ἐξ αὐτῶν τὰ δαιμόνια. Ὡς τότε τοιαῦτα ἀπάνθρωποι δεισιδαιμονίαι θέλουν δεσπόζει εἰς τὰ ἀνθρώπινα πνεύματα. Σήμερον ζῶμεν εἰς αἰῶνα φῶτων, οἱ δὲ δαίμονες εἰσὶν οἱ κύριοι τοῦ σκότους. Ὡς μένουσι λοιπὸν μετὰ τοὺς αἰῶνας τοῦ σκότους!

I. ΔΕ-ΚΙΓΑΛΛΑΣ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΑΝΑΛΟΓΙΩΝ

τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος.

—O—

Ὁ Κ. Σιλβερμάνος ὑπέβαλεν ἐσχάτως εἰς τὴν ἐν Παισιότις Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιστημῶν τὰς ἐξῆς παρατηρήσεις περὶ τῆς ἀναλογίας τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ὡς ἐν συντόμῳ μεταφερόμεν εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς φωνήν. ὁ Καταγινόμενος, λέγει οὗτος, νὰ ἐφαρμόσω τὴν τοῦ γαλλικοῦ μέτρου μονάδα ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου ἀναστήματος, ἡναγκάσθην κατ' ἀρχὰς νὰ ἐπασχοληθῶ περὶ τοῦ νόμου ἐν τηρεῖ ἡ φύσις εἰς τὰς ἀναλογίας τῶν διαφόρων ὁρῶν τοῦ ἀνθρωπίνου ἐν γένει σκελετοῦ. Πρὶν ἢ ἐλθέτω τοὺς νόμους τούτους, ἔρινα ἐπ' ἀνάγκης νὰ σημειώσω τὰς ἀναλογίας ταύτας πρὸς γνῶσιν καὶ ὁδηγίαν τῶν καλλιτεχνῶν. Οὕτω τὸ ἀνάστημα 1 μ. 60. εἶναι τὰ μέγιστα ἀξιοσημειώτων.

Ἀπασαὶ αἱ κατωτέρω σημειούμεναι ἀναλογίαι ἀναφέρονται εἰς ὁρὴν ἀνθρώπου, καὶ λογίζονται ἐκ τῆς ἐφ' ἧς κεῖται ἐπιφανείας καὶ κατὰ τὰς τοῦ γαλλικοῦ μέτρου ἀναλογίας, οἷον

	μετρ.
Ἡ κορυφὴ τῆς κεφαλῆς	1,60
Γέννησις τῆς κόμης	1,55
Κέντρον τῆς κόρης τῶν ὀφθαλμῶν	1,50
(Ἀπόστασις μεταξὺ τῶν δύο κέντρων τῶν κορῶν τοῦ ὀφθαλμοῦ.)	0,05
Βάσις τῆς ῥινός	1,45
(Πλάτος τῆς ῥινὸς κατὰ τοῦς ῥῶθνας.)	0,025
Εἰσόδος τοῦ στόματος	1,4333
Γέννησις τοῦ πώγωνος	1,4166
Βάσις τοῦ πώγωνος	1,40
Κέντρον τῆς ἀρθρώσεως τοῦ λαιμοῦ κατὰ τοὺς ὤμους καὶ τὰς ἄκρας τῆς κλειδός	1,3333
(Διάστασις μεταξὺ τῶν δύο τούτων κέντρων.)	0,2666
Θηλαὶ τῶν μαστῶν	1,20
(Διάστασις μεταξὺ τῶν δύο)	0,24
Κέντρον τοῦ ὀμφαλοῦ	1
Κέντρον τῆς ἀρθρώσεως τοῦ μηροῦ	0,8888
(Διάστασις μεταξὺ τῶν δύο κέντρων)	0,1777
Κάτω ἄκρα τῆς ἐξοχῆς τῶν ὀστέων τῆς λεκάνης ἢ τῆς ἴσσης	0,80
Κέντρον τῆς ἀρθρώσεως τοῦ γόνατος	0,4444
Κέντρον τῆς ἀρθρώσεως τῆς κνήμης μετὰ τοῦ ποδός	0,0444
Πέζα	0

Βραχιόνες.

Μήκος τοῦ βραχίονος συμπεριλαμβανομένης τῆς χειρός	0,666
Ἐκ τοῦ κέντρου τῆς κατὰ τὸν ὄμρον ἀρθρώσεως τοῦ ἀγκῶνος μέχρι τοῦ καρπού	0,2666
Μήκος τῆς χειρός	0,1333

ὑποδιαιρέσεις τῆς χειρός.

Μετὰ δακτύλοι.

Ἐκ τοῦ κέντρου τῆς περιστροφῆς τοῦ καρπού μέχρι τῆς ἄκρας τοῦ μετακάρπου	0,0666
Ἐκ τοῦ προηγουμένου μέχρι τῆς Α'. φάλαγγος	0,0333
Ἐκ τῆς Α'. μέχρι τῆς Β'. φάλαγγος	0,0166
Ἐκ τῆς Β' φάλαγγος μέχρι τῆς γεννήσεως τῶν ὀνύγων	0,0083
Μήκος τοῦ ὀνύγου	0,0088

Πεῖς.

Ἀρξιντεῖος ἐκ τοῦ κέντρου τῆς ἀρθρώσεως τῆς κνήμης μέχρι τῆς ἄκρας τοῦ ποδός	0,1333
Ἐκ τοῦ κέντρου τῆς ἄκρας τῆς πτέρνας	0,0444
Μήκος τοῦ ποδός	0,1777

Αἱ προφύκειαι αὗται ἀναλογίαι συμφωνοῦσι καλλίστα μετὰ τὰ διάφορα ἔργα διακεκριμένων καλλιτεχνῶν. Οὕτως ὁ ἀνθρώπος ὁ τὰς χεῖρας κρατῶν ὑψίζονταίς ἐκτεταμέναις κατ' εὐθείαν γραμμὴν, φέρει τὴν ἀναλογίαν τοῦ ἀναστήματος τοῦ μετὰ τῶν ἄκρων τῶν δύο μεταίωσιν αὐτοῦ δακτύλων. Πράγματι ἐκαστος βραχίων ἔχει μήκος ὁμ. 0,66 Ἀμφοτέρω δὲ 1,333

Ἡ ἀπόστασις ἢ ἐμπεριεχομένη μετὰ τῶν δύο κέντρων τῆς περιστροφῆς τῶν ὤμων 0,166

Τὸ δὲ ὅλκον τοῦ ἀναστήματος 1,600

Κατὰ τὰ αὐτὰ τῶν καλλιτεχνῶν ἔργα ἐξάγεται ὅτι ὁ ἀνθρώπος κείμενος κατὰ γῆς καὶ ἔχων τὰς χεῖρας ἐκτεταμέναις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, ἐφάπτεται διὰ τῆς ἄκρας τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν του περιμετρον κύκλου ἔχοντος κέντρον τὸν ὀμφαλὸν τοῦ αὐτοῦ ἀνθρώπου.

Πράγματι ἐκ τῶν ποδῶν μέχρι τοῦ κέντρου τῆς περιστροφῆς τῶν ὤμων ὑπάρχει διάστασις 1,333

Ἐὰν πρὸς-εἴη τὸ μήκος τοῦ βραχίονος ἦτοι, 0,666

I. ΔΕ-ΚΙΓΑΛΛΑΣ.

ΔΙΚΑΙ ΚΥΝΩΝ.

—O—

Ὅτε ὁ βακίνας ἐδημοσίευσεν τὴν κωμωδίαν αὐτοῦ τὴν ἐπικαλουμένην Οἱ δὲ ἀδικοῖ, ἐλιώρησεν ἀναγκαῖον νὰ προτάξῃ ταῦτα ἀποδοῦμαι μὴ ἀνδρες ὅπως οὐν ἐμμελῆς θεωρήσων ἀπλὴν ἀπειθότητα τὴν διὰ τὴν τοῦ κύνος καὶ τὰς παραδοξολογίας τοῦ δικαστοῦ. Ἀλλὰ μὴ λησμονήσωσιν ὅτι μεταφράζω τὸν

Ἀριστοφάνην, καὶ ὅτι τὸ ἀκροατήριόν του δὲν συνῆκετο ἐξ ἀνθρώπων ἀρισταλάων. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐγνώριζον νομίμως, καλλίον ἢ τὸ ἀπτικὸν ἄλλας, καὶ ἦσαν βέλαιοι ὅτε ἐγέλων, ὅτε δὲ ἐγέλων διὰ μωρίαν. Τὸ καλὸν ἡλικὸς ὅμως, ὑπεδέτομεν πάντοτε ὅτι οἱ δὲ ἀδικοῖ, ὅτι ὁ δανδίνος δικάζων ἐπὶ τοῦ παραθύρου τοῦ ἀνωγαίου ἢ ἀπὸ τοῦ φεγγίτου τοῦ κατωγαίου, ὅτε ἡ ἐμφάνισις τῶν κυνῶν ἐργαζομένων νὰ κλαύσωσιν, ὅτι ἐνὶ λόγῳ ὅλη ἐκείνη ἡ παρῶδια ἢ προσβάλλουσα τοὺς δικαστικούς τύπους, ἦσαν ἀπλὴ πιεύματος ἐπίδειξις καὶ ὑπερβολή. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν δύνασθαι νὰ παρασταθῇ ὁ βακίνας εἰς τινὰς δίκας γενομένας ἐσχάτως ἐνώπιον τῶν ἐνόρκων ἐν Ἀγγλίᾳ, ἡ δὲ βακίνας κατασταλεῖ οἱ φόβοι του, αὐτὸς δὲ δὲν ἤθελε πλέον διατάσει νὰ ἀναβιβάσῃ ὁ δόληρον τὸν Ἀριστοφάνην εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς σκηνήν.

Παρακαλοῦμεν τὴν ἀναγνώστην νὰ πιστεύῃ ὅτι ἡ διήγησις τὴν ὁποῖαν θέλει μετὰ μικρὸν ἀκούσει, δὲν περιέχει τὴν ἐλαχίστην ὑπερβολὴν οὕτε τὴν ἐλαχίστην προσθήκην.

Οἱ ἀρχαῖοι τῶν μεγάλων δικαστηρίων τῆς Ἀγγλίας, συνειθίζουσι νὰ περιέρχονται κατ' ἔτος εἰς τὰς ἐπαρχίας διὰ νὰ συνεδριάξωσιν ἐν αὐταῖς μετὰ τῶν ὁρκωτῶν. Τὸ κηκοῦροδικεῖον τῆς Οὐαριμίας προεδρεύει ἐφέτος ὑπὸ τοῦ λόρδου Κόμπελ, ἐκ τῶν σοφωτέρων νομοδιδασκάλων τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ἀρχαῖον ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Ἰρλανδικῶν ὑποθέσεων, μέλους τῆς Ἀνω Βουλῆς καὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου, καὶ προέδρου τοῦ πρώτου δικαστηρίου τοῦ βασιλείου, τοῦ ἐπικαλουμένου Banc of the Queen. Αἱ προεδρεύον λοιπὸν τοὺς ὁρκωτοὺς ὁ λόρδος Κόμπελ ἐμελλε νὰ διακῇ τὴν ἀγωγὴν κηκοῦρου δικῆς τῆς ἀκρας τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν του περιμετρον κύκλου ἔχοντος κέντρον τὸν ὀμφαλὸν τοῦ αὐτοῦ ἀνθρώπου.

Οἱ ἐγκαλούμενοι ἀνομάζονται, ὁ μὲν Πίπερι, ὁ δὲ Μισοστάρδα. Οἱ ἀναγινόντες τὸν Γουί Μάννερικ τοῦ Οὐάλτερ Σκὸτ ἐνθυμῶνται ἵσως ὅτι οὕτως ἐκαλοῦντο δύο σκύλοι τοῦ δανδὶ διγμῶν. Ὁ δικηγόρος τοῦ ἐνάγκοντος, Πίττλεστον τὸ ὄνομα, ἐλθέει ὅτι ἐνθὺ ὁ πελάτης αὐτοῦ διεδαινεῖ ἡτύχως διὰ τῆς δημοσίας ὑδοῦ, τὸ Πίπερι καὶ ἡ Μισοστάρδα, οἵτινες παρεκκολούθουν τὴν σύζυγον τοῦ κληρικοῦ, ἐπέπεσαν κατὰ τῶν ποδῶν του χωρὶς αὐτὸς νὰ τοὺς πειράξῃ, καὶ τὸν ἔδρακον.

Συμπεραίνει δὲ ὁ δικηγόρος λέγων ὅτι οἱ δύο αὗτοι σκύλοι ἐλλήθησαν νὰ ἐμμελῶσιν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου.

— Ὁ λόρδος Κόμπελ. Ἀς ἐμφανισθῶσι τὸ Πίπερι καὶ ἡ Μισοστάρδα.

Καὶ ἀμέσως τὰ δύο κυνάρια ἐτέθησαν ἐπὶ τραπέζης. εἶναι δὲ ὡραῖα, καὶ καταγονταὶ ἐκ φυλῆς σιωπηλῆς.

ἡ λύπη της ὅμως δὲν τὸν ἰάτρυσεν. Ὅθεν ἐθε-
ραπεύετο ἐπὶ πολλὰς ἐβδομάδας, δαπανήσας 100
δραχμὰς, ἀντὶ τῶν ὁποίων ὁ κληρικὸς τῷ ἔδωκε
μόνον τρεῖς καὶ ἡμίσειαν.

Μετὰ ταῦτα ἡκούσθησαν μάρτυρες τινες· αἱ δὲ
καταθέτει· αὐτῶν ταῖνονσιν εἰς τὴν ἐπικυρώσιν
τῆς κατηγορίας λεγούσης, ὅτι τὸ Πιπερί καὶ ἡ
Μουστάρδα « συνειβήκοντο νὰ δίκνωσι τὸ ἀν-
θρώπινον γένος ». Κατὰ δυστυχίαν ὅμως οἱ δύο ἐγ-
καλούμενοι διατηροῦσιν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου
ἀνεμπτόν διαγωγήν, τοιαύτην μάλιστα, ὥστε ἂν
δὲν εἴναι εὐπροσῆγοροι, βεβαίως εἶναι τὰ ὑποκρι-
τικώτερα τῶν ζώων. Ὁ δικηγόρος αὐτῶν Κ. Χάγες
ἀπήγγειλεν ὑπὲρ αὐτῶν τὸν ἐφεξῆς λόγον, τὸν ὁ-
ποῖον μεταφράζομεν αὐτολεῖ·

« Ἀνενθυμίζω εἰς τοὺς δικαστὰς ὅτι ὁ πελάτης
μου κατηγορεῖται ὡς διατηρῶν σκύλους φύσιν ἔχον-
τας θηριώδη καὶ ἐπιθετικὴν. Καὶ ὅμως ἰδοὺ αὐτοὶ
ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου καὶ τῶντι ποτὲ δὲν
εἶδε τις σκύλους μᾶλλον εὐπροσῆγορους καὶ ἡπί-
ους, διότι ἀδιακόπως σείουσι τὴν οὐράν, ἔτοι-
μά τινος σημεῖον πάντῃ ἀσυνιδεαστον πρὸς τὴν
θηριώδη φύσιν. Τὸ δῆγμα περὶ οὗ ὁ λόγος ἦτο
ἀπλὴ παιγνία. Ἄν διὰ τοῦτο καταδικασθῶσιν ἐπὶ
θηριώδη, τί θέλουσι γενεὴ ὅλαι αἱ κυρίαι, θέλουσιν
ἀναγκασθῆναι ἀπαλλοτριωθῶσι τῶν σκύλων αὐτῶν,
καὶ τότε τί θέλουσι γενεὴ αὐταί; Εἰς πάσας τὰς
οἰκίας, καθὼς καὶ εἰς πάντας τοὺς περιπάτους βλέ-
πομεν τὰς κυρίας ὁμοῦ μὲ τὰ κυνάρια τῶν ἀνλο-
πῶν, διότι διαβάτου τινὸς ἐσχίσθη κατὰ τύχην τὸ
βραχίον, ἀπαγορεύητε εἰς αὐτάς τὴν διατήρησιν
τῶν σκυτικῶν κυναρίων τῶν, τὰ ὅποια ἀγαπῶσιν
ὡς καὶ τὰ μικρὰ ἐκεῖνα πράγματα τὰ ὀνομαζόμενα
πῖλοι, τότε, ἐκινῶ, τί θέλει γενεὴ τῶν γυναικεῶν
φύλον; »

Μετὰ τὸν εὐγλωττον τοῦτον λόγον, ὁ κληρικὸς
καὶ ἡ σύζυγός του ἐλθόντες κατέθεσαν ὑπὲρ τοῦ ἡ-
πίου χαρακτηρησ τῶν σκύλων τῶν, ὁ δὲ κληρικὸς
τῆς τῆς ἐκκλησίας, ὅστις φαίνεται οἰκετὸς τοῦ
Πιπερίου καὶ τῆς Μουστάρδας, μαρτυρεῖ
ὅτι τοὺς ἐγνώρισε πάντοτε ἀδελφεῖς καὶ μόνον ἀ-
στενευμένους. Καὶ ὅμως οἱ ὀρκωτοὶ ἔδωκαν δέκατον
εἰς τὸν δηχθέντα ὑπὸ τοῦ Πιπερίου καὶ τῆς
Μουστάρδας, καταδικάσαντες τὸν κύριον αὐ-
τῶν νὰ πληρώσῃ 1670 δραχμὰς διὰ τὰς ζημίας
τοῦ ἐγκαλοῦντος.

Ἰδοὺ δὲ καὶ δευτέρα δίκη, τῆς ὁποίας τὸ κυριώ-
τερον πρόσωπον εἶναι ὡσαύτως σκύλος. Τὸ δικαστή-
ριον προεδρεύεται ὑπὸ ἄλλου δικαστοῦ, τοῦ Κ. Ἀλ-
δερσόν. Σκύλος τις εἰσῆλθε διὰ νυκτὸς εἰς μάνδραν
ἐννοήσας δὲ ὁ ποιμὴν ἠγέρθη, καὶ καταλαβὼν αὐτὸν
ἐπ' αὐτοφώρῳ τὸν ἐρόνυσεν· ἀλλ' ὁ κύριος τοῦ σκύ-
λου ἐνῆγαγε τὸν σκυλοφόνον εἰς τὸ δικαστήριον.

— Ὁ δικαστὴς ἐρωτᾷ τίνος εἶδους ἦτο ὁ σκύλος.

— Ὁ ἐνάγων ἀπαντᾷ ὅτι δὲν γνωρίζει· λέγει
μόνον ὅτι ἦτο λαγωνικός, καὶ ὅτι ὁ πατήρ του ἦτο
ἀξιόλογος σκύλος.

— Ὁ δικαστὴς ἄλλ' ὅλοι οἱ σκύλοι γίνονται

διὰ τῆς ἀνατροφῆς λαγωνικοί· ἤκουσα μάλιστα ὅτι
καὶ χοῖρος ποτὲ ὑπῆρξε λαγωνικός.

— Ὁ δικηγόρος. Naί, μελόρδοι, διὰ τὰ κο-
λοκάσια.

— Ὁ δικαστὴς. Ἐκεῖνόν μου νὰ μάθω τι κλειότερον
περὶ τῆς φυλῆς τοῦ σκύλου αὐτοῦ.

— Ὁ δικηγόρος. Μιλόρδε, ὁ πατήρ του εἶναι ἐδῶ
ἔτοιμος νὰ ἐμφανισθῇ.

— Ὁ δικαστὴς. Ἐννοεῖται τὸν πατέρα τοῦ μα-
καρίτου, (The father of the deceased.)

— Ὁ δικηγόρος. Μάλιστα, μελόρδε.

Παρουσιασθεὶς λοιπὸν ὁ πατήρ τοῦ μακαρίτου
ἐτέθη ἐπὶ τῆς τραπέζης· ἦτο δὲ ὠραῖον ζῶον, καὶ
φαίνεται ὅτι πλὴν τῶν ιδιοτήτων τοῦ ὡς σκύλου
κυνηγετικοῦ, ἐκτελεῖ πολλά ἐπιτήδεια ἔργα. φαίνε-
ται ἐν πρώτοις ἀρκετὰ ἀνήσυχος βλέπων ἐκυτὸν
μεταξὺ τῶν φερόντων φανάκη, καὶ ὀρέγεται νὰ
ἐπιπέσῃ κατ' αὐτῶν· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον κατορθώ-
σαντες νὰ τὸν καταπραύνωσι, τὸν παρουσίασαν εἰς
τὸ ἀκροατήριον.

Ὁ δικαστὴς λέγει ὅτι ὁ ποιμὴν κακῶς ποιῶν
ἐρόνυσεν τὸν σκύλον πρὶν ἢ δοκιμάσῃ νὰ τὸν ἀπο-
διώξῃ, καὶ προτρέπει τοὺς διαφορομένους νὰ συμ-
βιβασθῶσι φιλικῶς· τὸ ὅποῖον καὶ αὐτοὶ παρε-
δέχθησαν.

Τοιαῦτα τὰ κατὰ τὸ Πιπερί καὶ τὴν Μου-
στάρδα, ὡς καὶ τὸν πατέρα τοῦ μακα-
ρίτου, ἐμφανισθέντας ἐνώπιον τῶν ὀρκωτῶν καὶ
δικασθέντας ὑπὸ τῶν πρώτων δικαστῶν τῆς Ἀγ-
γλίας! Ὡστε ὁ Ρακίνας, ὑποθέσας, ὅτι ὁ Ἀριστοφ-
νης ἔγραψεν ἀπίθανα, τὸν ἐσυκοφάντησε, συκοφαντή-
σας ταυτοχρόνως καὶ ἐκυτὸν.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΣΚΑΦΗ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.

— 0 —

Κατ' αὐτὰς ἐγένετο ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπὸ
τῶν αὐτῶν Ἀγγλῶν ἀξιωματικῶν ἀρχαιολογικῇ
ἀνασκαφῇ περὶ τὸν εἰς τὸ ἱπποδρόμιον τετράπλευ-
ρον ὀβελίσκον τοῦ Μεγάλου Θεοδοσίου, καὶ τὴν ὀ-
φειδὴν χάλκειον στήλην. Καὶ τοῦ μὲν ὀβελίσκου
εὐρέθη ὅλη ἡ βάσις ἐκ μαρμάρου λευκοῦ ἔχουσα ὀ-
ψος ἐκ τοῦ ἐδάφους ἡ γεωμετρικῶν ποδῶν, ἐφ' ἧς
ἵσταται ὁ στήλοδότης, οὐδὲν δ' ἕτερον περιέργου
παριστῶσα· τῆς δὲ χαλκείου στήλης ἀνεκαλύφθη
ὅλον τὸ ὑπὸ γῆν κεχωσμένον μέρος, ὑπερκαθὼ μᾶλ-
λον ἐνδιαφέρον εἰς τὸν ἀρχαιολογικὸν κόσμον χιή-
ζει ἐκτενέστερας περιγραφῆς.

Γνωστὸν ἦδη ὅτι ἡ στήλη αὕτη εἶχε αὐτὸς ἐ-
κείνος ὁ τρικάρηνος ὕψος, ἐφ' οὗ ἵστατο ὁ Δελφικός
τρίπους κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἡρόδοτου (Θ', 81)
καὶ τὴν τοῦ Πausaniou (I', XIII, 9.). Μετακο-
μισθεὶς δὲ ἐκ Δελφῶν εἰς Κωνσταντινουπόλιν ὑπὸ

τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου ἐστάθη εἰς τὸ ἱππο-
δρόμιον, ἐνθα καὶ νῦν ἵσταται· καὶ ἐπὶ μὲν τῶν Βυ-
ζαντινῶν αὐτοκρατορῶν ἐσώζετο ὁλόκληρος, μετὰ
τῆς ὅλων δυνάμεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, Μωά-
μετ' ὁ Β'. ὁ νικητὴς τῆς Εὐρώπης, θέλων νὰ δοκιμάσῃ
τὸ κατακτητικὸν ξίφος αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἐκ τῆς Εὐ-
ρώπης δεκάτῃ τῶν βυζαντινῶν λαφύρων ἀνατεθειμέ-
νου ἱεροῦ ἀκροβόλου, ἐκοῦσε μίαν τῶν κεφαλῶν αὐ-
τοῦ, αἱ δὲ λοιπαὶ δύο ἀπεκόπησαν μεταγενεστέρως·
ἀγνοεῖται δὲ ὑπὸ τίνων.

Ἡ στήλη αὕτη φαίνεται ἤδη ὁλόκληρος, ἐπὶ τε
τραγῶνι μαρμαρίνης πλακῆς, ἔχουσα ὡς 15 γεωμε-
τρικῶν ποδῶν ὕψος, τὸ 2/3 τοῦ ὁποίου ἦτο κεχω-
σμένον εἰς τὴν γῆν, φυλάττον προνοητικῶς δὴθεν
ὑπὸ τῶν λυμαντικῶν καὶ καταστρεπτικῶν χειρῶν
τῶν ἀφιλοκάλων ἀτυλὸν καὶ ἀνεπηρέαστον τὸν ἀνεκ-
τίμητον ἀρχαιολογικὸν θησαυρὸν, ὃν, χάρις εἰς τὸ
φιλόργον καὶ ἐπίμονον τῶν Ἀγγλῶν, ἀνεκα-
λύπτωμεν ἡμεῖς σῶον καὶ ἀδελφεῖς, ἐνθα πρὸ εἰκοσι
τεσσάρων αἰώνων ἦτον ἐναποτεθειμένος ὑπὸ εὐσεβῶν
χειρῶν εἰς μνήμην αἰλίου τοῦ τῆς Εὐρώπης κατὰ τῆς
Ἀσίας ἱεράμβου. Ἐπὶ τοῦ ἀνασκαφέντος λοιπὸν τοῦ
τοῦ μέρους ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ τότε μὲν πρὸς
τὸν βορρῶν τοῦ ποταμοῦ, νῦν δὲ πρὸς τὸ τέμενος τοῦ
Σουλτάν Ἀχμέτ ἐστραμμένου κεῖται ἐπιγραφή ἀνα-
θῶς ἐγκεκαυμένη, ἣν μετ' οὐκ ὀλίγων κόπων
ἡμεῖς ἠμεῖς νὰ ἀντιγράψωμεν πιστότατα πρὸς γνῶ-
σιν τοῦ φιλομάτου κοινού, ἔχουσιν οὕτω·

KORINΘIOI

ΕΙΚΥΝΟΙΟΙ ΑΙΓΙΝΑΤΑΙ

MECAREΞ ΕΠΙΔΑΥΡΙΟΙ ΕΡΥΘΟΜΕΝΙΟΙ

ΦΛΕΙΑΣΙΟΙ ΤΡΟΙΑΝΙΟΙ ΕΡΜΙΟΝΕΣ

ΤΙΚΥΝΘΙΟΙ ΠΛΑΤΑΙΕΣ ΘΕΣΠΙΕΣ

ΜΥΚΑΝΕΣ ΚΕΙΟΙ ΜΑΛΙΟΙ ΤΕΝΙΟΙ (α)

ΝΑΧΙΟΙ ΕΡΕΤΡΙΕΣ ΨΑΛΚΙΔΕΣ

ΣΤΥΡΕΣ ΦΑΛΕΙΟΙ ΠΟΤΕΙΔΑΙΑΤΑΙ

ΛΕΥΚΑΔΙΟΙ ΦΑΝΑΚΤΟΡΙΕΣ ΚΥΘΝΙΟΙ ΣΙΦΝΙΟΙ

ΑΜΦΡΑΚΙΟΤΑΙ ΛΕΠΡΕΑΤΑΙ

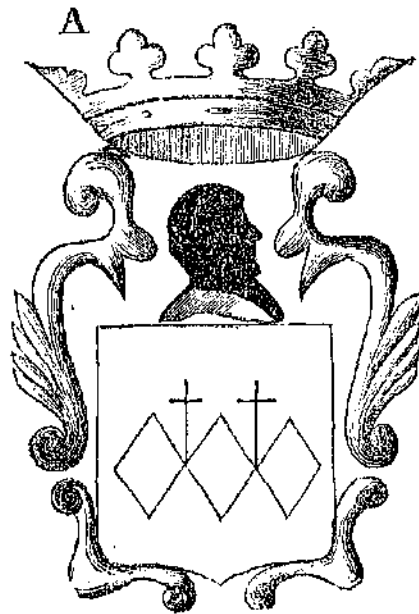
Ἡ ἐπιγραφή αὕτη αὐτολεῖ μὲν δὲν ἀπαντᾷται
πρὸς τοὺς ἀρχαίους συγγραφῆσαι, ἐνθ' ἐπὶ τοῦ
χρυσοῦ τρίποδος τοῦ ἐπ' αὐτοῦ ἐστηγμένου ἐλε-
γεῖον μνημονεύει ὁ Διόδωρος (Ἱστορ. Βιβλ. ΙΑ',
33, 15)· ἐξ ὧν ὅμως ἀναφέρει ὁ Ἡρόδοτος ἐν
βιβλίῳ Ζ', 202—3, περὶ τῶν ἐν Θερμοπύλαις συν-
ελθόντων, καὶ ἐν Η', 1—2 περὶ τῶν ἐπ' Ἀρτεμί-
σιον, καὶ ἐν Η', 43—49 περὶ τῶν ἐν Σαλαμῖνι
ταχθέντων, καὶ 72 περὶ τῶν εἰς τὸν ἱσθμὸν βοηθῶ-
ντων, καὶ ἐν Θ', 28 περὶ τῶν ἐν Πλαταιαῖς στρα-
τευομένων, ὡς καὶ ἐν Ζ', 132, καὶ Η', 66—7 περὶ
τῶν τῷ βασιλεῖ ἐπομένων, βεβαιούμεθα ἀδιστακτικῶς
ὅτι τὰ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ταύτῃ ὀνόματα εἶναι τὰ
ὀνόματα ὅλων τῶν ὑπὲρ αὐτονομίας ἀγωνισθέντων
Ἑλληνικῶν λαῶν. Τὸ περιεργότερον ὅμως τῆς ἐπι-
γραφῆς εἶναι τὸ ἐξῆς· ὁ Θουκυδίδης ἐν Α', 132 ὁμι-
λῶν περὶ τοῦ Πausaniou λέγει· « Καὶ ὅτι ἐπὶ τὸν
τρίποδα ποτὲ τὸν ἐν Δελφοῖς, ἐν ἀνέστην οἱ Ἕλλη-
νες ἀπὸ τῶν Μηθίων ἀκροβόλιον ἤϊωσαν ἐπιγράφασθαι
αὐτοὺς ἰδίᾳ τὸ ἐλεγείον τούδε·

« Ἕλληνων ἀρχηγὸς ἐπὶ στρατὸν ὤλισε Μήδων,

« Πικρὰν Πείραν, Φοῖβον μῆτι' ἀνέθηκε τόδε.

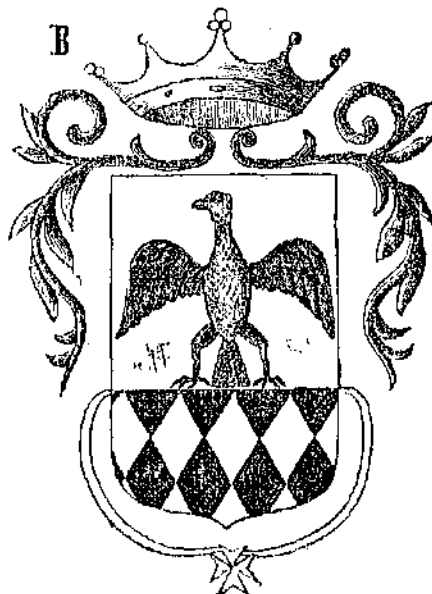
« Τὸ μὲν οὖν ἐλεγείον οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐξεκάλυ-
ψαν εὐθὺς τότε ἀπὸ τοῦ τρίποδος τούτου, καὶ ἐπὶ·

(α) Οἱ Τήνιοι καὶ τοὶ ἐπόμενοι τῇ βαρβαρίᾳ, διατὶ ἐν-
γράφασαν ἐνταῦθα ἀναφέρει ὁ Ἡρόδοτος ἐν Η', 82. ὡς ἐξῆς·
« Ἀπιστείνων δὲ τούτων ἦκε τριτὴρος ἀνδρῶν Τήνιων
κύραρχος, τοῖς ἤρχε ἀνὴρ Πανατίας ὁ Σωσιμένης, ἡ-
περ δὲ ἔφερε τὴν ἀληθινήν πᾶσιν. διὰ δὲ τοῦτο τὸ ἔργον ἐ-
γράψαν Τήνιοι ἐν Δελφοῖς ἐς τὸν τρίποδα ἐν ταῖς τὴν
ὁδὸν κατελοῦσι. »

ΠΕΡΙ ΟΙΚΟΣΗΜΩΝ.

Ἡ οἰκογένεια τῶν Κρισπῶν (Crispi) ἦτο ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων καὶ τῶν δικαστῶν τῆς Νάξου, συγγενεύσασα πολλάκις μετὰ τῶν Σανούδων καὶ Καρκεῶν. Κρίσπης δὲ τις φραγκούλης τοῦνομα, συνωμόσας κατὰ τοῦ τότε ἡγεμονεύοντος Νικολάου ἀέλλα Κάρκερη, ἐδολοφόνησεν αὐτὸν καὶ ἀνηγορεύθη Δούξ, νυμφευθεὶς καὶ τινα συγγενῇ τοῦ φονευθέντος. Ἐκτοτε ἡ Δουκία μετέβη εἰς τοὺς Κρίσπας διατηρήσαντας αὐτὴν μέχρι τῆς κατὰ τὸ 1566 ἀλώσεως τῆς Νάξου ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν. Ἐν τῇ οἰκογενίᾳ τῶν Κρισπῶν σώζεται ἐν τῇ μητρο-

πόλει τῆς Νάξου ἀγνοῶ ὅμως ἐὰν οἱ φέροντες σήμερον τὴν ἐπωνυμίαν αὐτὴν εἶναι ἀληθεῖς τῶν Δουκῶν τούτων ἀπόγονοι. διότι οὐδεμίαν ἡδυμήνην νὰ εἴρω περὶ τούτου ἀποδείξιν. Τὸ δὲ ὑπὸ Στ. Β' ἀνῆκει τῇ ἐκ Γενούης καταγομένη οἰκογενείᾳ Δε Γριμάδῃ (De Grimaldi) ἣν ἀναφέρει ὁ Λέχτιλος (Lechill) ὡς μίαν τῶν διασημοτέρων τῆς νήσου. Ἀπόγονοι τῆς οἰκογενείας ταύτης σώζονται σήμερον ἐν Νάξῳ.

I. ΔΕ.ΚΙΓΑΛΛΑΣ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ εἰς τοὺς ΠΝ' ψαλμοὺς τοῦ προφητῆς Δαβὶδ, συντεθεισα ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων Ἀνθίμου. Ἦς προτίταται βιογραφία τοῦ συγγραφέως, καὶ εἰσαγωγή εἰς τὴν βίβλον τῶν ψαλμῶν, ἀμφότερα συγγραφέντα ὑπὸ Διονυσίου Κλειῆκα καθηγητοῦ τῆς Θεολογίας ἐν τῇ πατριαρχικῇ σχολῇ τῶν Ἱεροσολύμων Τόμος πρῶτος. Ἐν Ἱεροσολύμοις. Ἐκ τῆς τυπογραφίας τοῦ Παναγίου Τάφου, διευθυνομένης ὑπὸ Ἱ. Λαζαρίου. 1855.

Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐπειδὴ ἡ Παλαιστίνη διετέλει ὑπὸ τοὺς ἡγεμόνας τῆς Αἰγύπτου, δυσκόλως ἐπεσκέπτοντο οἱ ἐκ τῆς

Ἰουδαϊκῆς Αὐτοκρατορίας χριστιανοὶ τοὺς ἁγίους τόπους· οἱ δὲ Πατριάρχαι τῶν Ἱεροσολύμων εἰς τοιαύτην περιήλθον πτωχείαν, ὥστε καὶ αὐτὸν τὸν ἐπισκοπικὸν ἄρτον ἐπορίζοντο ἰδίαις χερσίν. Ἀλλὰ καὶ τῶν ἐκκλησιῶν ἡ κατάττασις ἦν εἰς ἄκρον πενίαν· διὸ οἱ Πατριάρχαι, κατὰ τὸν ἱερὸν Δοσίθεον (ἱερεὶ τῶν ἐν Ἱεροσολ. πατριαρχ. σελ. 1186), α μῆτε κὰν ἱερὰ σκεύη ἢ ἄμφια εἶχον, ἔθεν παντοίας ἱεροῖς ἐλειτούργουν, καὶ τρικλήριον εἶχον σιδηροῦν π. σώζονται δὲ ἐτι καὶ νῦν ξύλινα δικηροτρίκην καὶ ἀρχιερατικὸν βῆθρον ἐπίσης ξύλινο, εἰς μνημεῖον τῆς ἀξιοδακρύτου καταστάσεως τῆς ὀρθοδόξου ἐκ-

κλησίας κατὰ τὴν ἐποχὴν εἰλείνην. Ἀλλὰ μετὰ τὴν πατριαρχικὴν τῶν Ἱεροσολύμων θρόνον ὁ Ἕλληνας Γερμανός, μετέβηκεν ἐπὶ τὸ ἰλαρώτερον τὴν Ζοφραν ταύτην ὅφιν τῶν πραγμάτων, τὸ ἔλεος καὶ τὴν ἀγάπην τῶν ἀπανταχοῦ ὀρθοδόξων ἐπικαλούμενος, εἰτινας προήχοντο ἤδη εὐκολώτερον εἰς προσηλύτην τῶν ἁγίων τόπων ἀπ' αὐτοῦ τοῦ 1517 ἔτους, ὅτε ἡ Παλαιστίνη μετέβη εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν ἐν Ἰνζαντίῳ Σουλτάνων.

Τοῦ Γερμανοῦ τὰ ἔργα ἐπάτησαν καὶ οἱ διάδοχοι αὐτοῦ, οἵτινες, ὡς καὶ πόλιν λέγει ὁ Δοσίθεος, περιγενομένοι τὰς ὑπὸ τὴν πνευματικὴν αὐτῶν ἐξουσίαν ἐπαρχίας, «πρώτιστον αὐτῶν ἔργον εἶχον τὸ εὐαγγελικὸν κήρυγμα τῶν ἀφ' ἑαυτῶν, τὴν διόρθωσιν τῶν χριστιανῶν πρὸς χρηστὰ ἤθη, τὸν στήριγμα εἰς τὴν εὐσεβῆ ὁρητικίαν καὶ τὴν ἀντιπαράστασιν πρὸς τοὺς αἰρετικούς» (Αὐτ. σελ. 1184). Διεπύρηνθησαν δὲ μετὰ τούτων οἱ αἰετνοῦντο Νεκτάριος, Δοσίθεος καὶ Χρυσάνθος, διότι οὐ μόνον τὰ τῆς ἐκκλησίας προήγαγον καὶ διέταξαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἡθικὴν ἀγωγὴν καὶ ἐκπαίδευσιν τοῦ χριστιανικοῦ πληρώματος ἰδίως ἡγωνίσθησαν, ἱδρύσαντες καὶ σχολαί, καὶ βιβλιοθήκας, καὶ ὡφελίμα συγγράμματα τύποις ἐκδόντες, ὥστε πλείστοι τῶν κατοικῶν χριστιανῶν οὐ μόνον τῆς Ἀραβικῆς ἀλλὰ καὶ τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας ἐγένοντο κάτοχοι.

Τοιαῦτα ἦσαν τὰ ἐν Παλαιστίνῃ ὅτε ὁ συγγραφεὺς τῆς ἀνωτέρω ἀγγελθείσης βίβλου, γεννηθεὶς ἐν τῇ πατρίδι τοῦ Χρυσοστόμου, ἐν τῇ Ἀντιοχείᾳ, περὶ τὸ 1717, καὶ ἀποφανισθεὶς μητρός, μετεφέρθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς τριετὴς ἐτι εἰς Ἱεροσόλυμα, πατριαρχεύοντος τοῦ σοφοῦ Χρυσάνθου. Διδαχθεὶς τὰ πρῶτα γράμματα ἐν τινι μονῇ, ἐφοίτησεν ἔπειτα εἰς τὸ ἐν Ἱεροσολύμοις γυμνάσιον, τὸ σχολαρχούμενον ὑπὸ Ἰακώβου τοῦ Πατριάρχου, καὶ διὰ τῆς εὐφυΐας καὶ ἐπιμελείας αὐτοῦ εἰς ἄκρον ἤλασε προκοπῆς καὶ παιδείας, πολὺ κατόπιν ἀφείλετο τοὺς σπουδαστὰς καὶ συνηλικιώτας του. Ἐγένετο δὲ ἔγγρατῆς πλὴν τῆς Ἑλληνικῆς καὶ τῆς Ἀραβικῆς, καὶ τῆς Περσικῆς καὶ τῆς Τουρκικῆς, καὶ πλοῦτον ἄλλων γνώσεων ἐθνησαυρίσας. Ἀποθανόντος δὲ τοῦ διδασκάλου Ἰακώβου, διεδέχθη αὐτὸν, προχειρισθεὶς συγγρόνως ἱερεὺς καὶ ἀρχιμανδρίτης, καὶ πρῶτος ἱεροκλήρυξ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου. Μετὰ δὲ τινα ἔτη (1774) ἐχειροτονήθη Μητροπολίτης Σινοπόλεως ἡ Βαρθολομαῖος (*), ὅπως καλεῖται ἐν τῇ Γραφῇ (Ἱστο. Ν. ιζ'. 11. καὶ Κριτ. ἀ. 27), ἐπιστήμου μὲν πόλεως κατὰ τοὺς πρώτους τοῦ χριστιανισμοῦ αἰῶνας, σήμερον δὲ χωρίον ἐλσεινοῦ, μόλις ὑπὸ 70 ἢ 80 ἀραβικῶν οἰκογενειῶν κατοικουμένου. Ἀπὸ τῆς ἀνωτέρας ταύτης περιωπῆς ἐπὶ δεκατέσσαρα ἔτη ἐκλήρυττε μεγαλοφρονότερον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ προέτρεπε τοὺς πάντας εἰς τὴν παιδείαν. Τοιοῦτος

ἦν ἐκαστὸς καὶ εἰς τὸν θρόνον τοῦ Ἀδελφοῦ τοῦ 1788 ἔτος. Ἐκταῦθα ἀριδύλος ἐγένετο ὁ διακονῆς ἔως τοῦ ἀοιδίμου ὑπὲρ τῆς προαγωγῆς τῶν χριστιανῶν ἡθῶν, τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τῆς παιδείας. Οἱ ἁγῶνες αὐτοῦ μάστιγα κατὰ τοῦ μαινομένου προσηλυτισμοῦ ὑπῆρξαν μέγιστοι· διότι ἐπὶ τῆς πατριαρχείας αὐτοῦ «βαρὺς καὶ καταβύσσων ἐπέβη ὁ τῆς αἰρέσεως χεῖμαρρος... Οἱ δὲ τῆς ἐτεροδιδασκαλίας κενόφρονες ῥήτορες, νῦν μὲν ὑποκαρπυτόμενοι καὶ πιθανῶ περιβλήματι πανούργως τὴν πλάνην κοσμοῦντες, ὑπεπαίλιον τοὺς μάλλον ἀστηρικτοὺς καὶ ἀπλουστεροὺς νῦν δὲ ἀναφανδὸν βρέμενοι οὐ μὴ κατὰ τῆς ἐκεί Ἑκκλησίας εἰσελαύνοντες, διεσπάρτατον τὰ λογικὰ τῆς κοίτης τοῦ Χριστοῦ πρόβατα». Ἀλλὰ μὴ ἀκούμενος εἰς ταῦτα, μὴ εἰς μόνους τοὺς ἐκ τοῦ Σχολείου καὶ τοῦ κηρύγματος καρποὺς, συνέθετο τὸ πρῶτον μὲν ἑλληνιστὶ, ἔπειτα δὲ ἀραβιστὶ σύνταγμα Θεολογίας καὶ Ἑρμηνείας τοῦ Ψαλτηρίου, ἅτινα ἐξέδοτο εἰς τὴν δευτέραν ταύτην γλῶσσαν τὸ 1791 καὶ 1792 ἐν Πιέννῃ, καὶ διεσκόρπισεν εἰς χιλιᾶδας μετὰ τῶν Ἀράβων οἱτινες ἔως τῆς ἐποχῆς εἰλείνης οὐδὲν εἶχον βιβλίον διδάσκον τὰ τῆς ἱερᾶς αὐτῶν ὁρητικῆς, ἣ καὶ ἐν πύτοι ἐτύγγανον τοιοῦτου, ἥτο χειρόγραφοι καὶ διὰ τοῦτο βαρύτιμοι. Τοιαύτη δὲ ἦτο ἡ παιδεία τοῦ ἱεροῦ ἀνδρός, ὥστε τὸ ὄνομα αὐτοῦ διεπρυλλήθη καὶ ἐν ἑκδοκῇ. Καὶ δύο σοφοὶ Ἀγγλοὶ σταλέντες εἰς τὴν δεῖαν ἀπὸ τῆς Μεγάλης Βρετανίας ἠρώτησαν αὐτὸν ὅπως τε καὶ ὅποιον μεθόδῳ τὴν Π. Γραφὴν εἰς τὴν τῶν Περσῶν μεταφράσει γλῶσσαν. Αὐδόντες δὲ ὁδηγίας ἐπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια καὶ ἦσαν τοῦ ἔργου ὡς ἐδιδάχθησαν. Ἀλλὰ καὶ ὁ Σουλτάν Σελίμης ἐτίμα αὐτοῦ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν παιδείαν, καὶ εὐμενῶς εἰσήκουε τῶν αἰτήσεών του.

Ἐκστὴν ἔτη ἐκλήθηεν ὁ ἀοιδίμος ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ Ἀδελφοῦ τοῦ κοπιῶν, διαπαντὸν, κηρύττων, συγγραφεὺς, καὶ πρὸς παντοίας παλαιῶν δυσχερείας, τὸ δὲ 1808 μετετέθη πρὸς Κύριον ζήσας ὑπὲρ τὰ 90 ἔτη.

Τῶν δύο μνημοευθέντων αὐτοῦ συγγραμμάτων τὸ Ἑλληνικὸν κείμενον δὲν εἶχεν ἐκδοθῆ μέχρι τοῦ παρελθόντος ἔτους, ὅτε ἐξετυπώθη ἐν αὐτοῖς ταῖς Ἱεροσολύμοις. Περιήλθε δὲ εἰς χεῖρας ἡμῶν μόνος ὁ πρῶτος τόμος τῆς Ἑρμηνείας τοῦ Ψαλτηρίου, ἐκ τοῦ προοιμίου τοῦ ὁποίου ἐπορίσθημεν ὅσα ἀνωτέρω ἐγράψαμεν.

Φαίνεται δὲ ἐκ τῶν πληροφοριῶν ὅτις ἐλάβομεν πολλαχόθεν, καὶ ἐκ τῶν ὁλίγων ἅτινα ἀνέγνωμεν εἰς τὰς ἐν Τουρκίᾳ ἐκδιδόμενας ἑλληνικὰς ἐφημερίδας, ὅτι ὁ νῦν καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ἱερουσαλὴμ Κ. Κυρίλλος, τῇ ἀξιώσει τοῦ ὁποίου ἐξεδόθησαν τὰ δύο ταῦτα πονήματα, εἶναι ἄξιος κληρονόμος τῶν ἀρετῶν, τῆς εὐσεβείας καὶ τοῦ πρὸς τὴν παιδείαν ζήλου τοῦ ἀοιδίμου αὐτοῦ προκατόχου Ἀνθίμου· διότι καὶ σχολὴν ἐν ἣ διδάσκονται ἡ Ἑλληνικὴ, καὶ ἡ Ἀραβικὴ, καὶ ἡ Θεολογία, καὶ πολλὰ ἄλλα μαθήματα ἐκ βιβλίων ἀνήγειρεν ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ τυπογραφεῖον πολυτελὲς καὶ κομψὸν τῶν

(*) Ἀλλὰ καὶ οἱ Ἀραβὲς ὀνομάζουσιν αὐτὸν σήμερον Βησάν. Σώζεται ἐν αὐτῇ πολλὰ κατεβιβμένα λείψανα ἀρχαίτης, ἐν αἷς καὶ τὰ ἱερίαια Ῥωμαϊκοῦ θεῖου.

δύο τούτων γλωσσῶν ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ πόλει ἰδρύσαστο, καὶ μυριάδας βιβλίων ἐκκλησιαστικῶν καὶ διδασκτικῶν ἐκτυπούμενων ἐκεῖσε διετικόρπισε καὶ διασκορπίζει ὁσημέραι εἰς τὰ πλήθη τῶν Ἀσίων χριστιανῶν κατὰ τὴν Συρίαν καὶ τὴν Παλαιστίνην, εἴτινες δι' ἑλλειψὶν τριούτων ἐπλανώντο ὥς ἐσχάτων εἰς βαθύτατον ζόφον ἀμυθείας. Ὁ πατριάρχης Κύριλλος συγκαταρθίζεται μεταξὺ τῶν ἀρχιερέων ἐκείνων οὕς ἐνέωρε ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐμπρέποντας εἰς τὸ χριστιανικὸν πλήρωμα. Καὶ ἂν πάντες αἱ ἐν Τουρκίᾳ ἱεράρχαι ἐπράττον ὑπὲρ τοῦ φωτισμοῦ τῶν ὑπ' αὐτῶν ποιουμένων ἔσται καὶ ὁ πατριάρχης Κύριλλος, τὰ τοῦ ἡμετέρου ἔθνους ἡλέων εἴηται βεβαίως πολὺ κρείττον.

Ἐκ τῆς μακρᾶς εἰσαγωγῆς ἣν προέταξεν ὁ Κ. Δ. Κλεόπας εἰς τὸν πρῶτον τόμον τῆς Ἑρμηνείας τῶν ἡαλμῶν, ἐπεύθημεν ὅτι ὁ πατριάρχης Κύριλλος, ἀναθεὶς εἰς τὸν καθηγήτην τοῦτον τὴν ἔκδοσιν τοῦ πονήματος τοῦ ἀσιδίου ἀνθίμου, ἐξελέξατο ἄνδρα ἱκανώτατον νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν φιλογενῆ καὶ ἐν σέβῃ αὐτοῦ προαίρεσιν. Ὁ Κ. Κλεόπας φαίνεται κάτοχος πολλῶν γνώσεων, πολλὴς περὶ τὴν θεολογίαν καὶ ἐγκρατὴς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης.

Ἀξιοσημείωτος δὲ καὶ ἡ τυπογραφικὴ ἐκτέλεσις. Ἡ Ἑρμηνεία τῶν ἡαλμῶν εἶναι τετυπωμένη μετὰ πολλῆς φιλοκαλίας καὶ τέχνης ὅπως καὶ τὰ ἀξιολογώτερα προϊόντα τῶν Ἀθηναίων πρεσβυτέρων, ἐπὶ χάριτι λαμπροῦ, καὶ εἰς σχῆμα μεγαλήτερον τοῦ τῆς Πανδώρας.

Εἴθε δίδωσι πρὸς ἡμᾶς συνεχῶς ἀφορμὰς οἱ ἐν Τουρκίᾳ κληρικοί καὶ λοιποὶ ἡμογενεῖς νὰ ἐκφράζωμεν δαμόσια πρὸς αὐτοὺς τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ ἔθνους διὰ τοῦ ὑπὲρ αὐτοῦ φιλοτίμου ἀγωνάστων!

ΔΙΑΦΟΡΑ.

—ο—

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΕΝ ΑΛΜΙΑ. Πρὸ ἐνὸς μηνὸς ἀνῆλθον ἡμεῖς τὴν μέλλουσαν ἔκδοσιν ἐν Ἀλμιά ἐφημερίδος πολιτικῆς. Ταύτης τὸ πρῶτον φύλλον ἔδημοσιεύθη τὴν 21 τοῦ λήξαντος Ἀπριλίου. Ὁ συντάκτης καὶ ἐκδότης τῆς ἐφημερίδος ταύτης ἐμπνεόμενος ὑπὸ ἡγῶν πατριωτικῶν αἰσθημάτων ἐπράξασε πρὸς πολλὰς δυσκολίας νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ ἔργον του. Εἴθε ὁ φάρος τῆς ὁδοῦ διασκορπίζων τὸ φῶς τοῦ πολιτισμοῦ καὶ πέραν τοῦ ὅρους εἰς τὰς ὑπερείας τοῦ ὁποῖου ἔστητε τὴν ἔδραν αὐτοῦ, διατηρήσοι ἀκοίμητον ἐν τῇ καρδίᾳ παντὸς ὁμογενεὺς τὸ Σοφοκλείου ἐκεῖνο ὃ ἐνέγραψεν ἐν τῇ κεφαλίδι αὐτοῦ: « Καὶ μεῖζον ὅστις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ Πάτρας φίλον νομίζει, τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω ».

ΧΑΡΙΤΗΣ ΕΚ ΞΥΛΩΝ. Ἰδοὺ καὶ νῦν μεταμόρφωσις τῆς ὕλης, ἣ μᾶλλον ἀνύψωσις ὕλης ταπεινῆς εἰς βαθμὴν ἀνώτατον δόξης. Καὶ τῶνόντι, δὲν εἶναι θαυμαστόν ἡ μεταβολὴ ξύλου εἰς χαρτίον προωρι-

σμένον νὰ διαιωίῃ τὰ ἔργα τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας. Κατὰ τινὰ νέαν ἐφεύρεσιν καὶ τὰ κοινότερα ξύλα ἀπαλύνονται, μεταβάλλονται εἰς χαρτὴν καὶ ἐκτυποῦνται.

Χάρτις προέτι κατασκευάζεται καὶ ἐκ τῆς σπογγώδους, καὶ ἐλαφρᾶς, καὶ εὐφλέκτου ὕλης, ἥτις σχηματίζεται διὰ τῆς συσσωρεύσεως διαφόρων φυτικῶν ὕλων, καὶ τὴν ὁποίαν lignite ἐνομάζουσιν εἰ Γάλλοι. Καὶ δὲν γίνεται μὲν λευκὸς ὡς ὁ ἐκ τῶν ξύλων, ἀλλ' ὡς δυσδιάβηκτος δύναται νὰ χρησιμεύῃ εἰς περιτύλιξιν ἐμπορευμάτων.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΡΑΜΖΙΝΟΥ. Ἐν τῷ φυλλαδίῳ ΡΑΒ' καὶ ΡΑΘ', κατεχωρίσαμεν ἀποσπάσματα τινὰ τῆς μεταφράσεως τῆς Ρωσικῆς ἱστορίας τοῦ Καραμζίνου, ἣν ἐπεχείρησεν ὁ Κ. Κ. Κροκιδῆς. Σήμερον δὲ δημοσιεύομεν ἐν τῷ ἐξωφύλλῳ καὶ τὴν ἀγγελίαν τῆς τυπώσεως τῆς μεταφράσεως ταύτης. Κρίνοντες ἐκ τῆς ἀκριβείας μετ' ἧς με ἐγλωττίσθησαν τὰ ἀποσπάσματα ἐκεῖνα ὡς καὶ ἐκ τοῦ ὅρους τῆς ἀγγελίας, γνωρίζοντες δὲ καὶ πόσους ἀγῶνας καταβάλλει ὁ μεταφραστὴς εἰς τὴν ὅσον ἐνεστί τελειοποίησιν τοῦ ἔργου του, συμπεραίνομεν ὅτι ἡ νεωτέρα τῆς Ἑλλάδος φιλολογία θέλει πλουτισθῇ δι' ἀξιολόγον πονήματος.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΑΙΟΝ. Ἄν, ὡς δις γυροῖται ὁ Πίλιος, ἀδίκως κατέκρινεν ἡ Πανδώρα τοὺς ἐν Λονδίῳ ἡμογενεῖς διότι ἐνεγράφησαν μέτοχοι τῆς ἀτμοπλοικῆς εταιρίας ὑπὸ ὄρους, τότε ἐπίσης κατέκρινεν αὐτοὺς καὶ ὁ Πίλιος. Ἡ Πανδώρα εἶπεν « ὅτι οἱ ἐν Λονδίῳ Ἕλληνες, θεωρήσαντες ἀναγκάσιον νὰ ζητήσωσιν ὅσον ἐνεστί πλεονέκτους ἀσφαλείας διὰ τὰ κεφάλαιά των, προέτειναν ὄρους ἀντιθαίνοντας εἰς τὸν περὶ τῆς εταιρίας νόμον ». Ὁ δὲ Πίλιος, μὴ ἀρνούμενος ταῦτα, πρὸς θέτει ὅτι, ἐν τῇ γενικῇ συνέλευσει τῶν μετόχων ἕκαστος δύναται νὰ προτείνῃ ἐλευθέρως τὴν αὐτοῦ γνώμην. Ἀλλὰ ὁ Πίλιος χρώμενος ἄλλαις λέξεσιν ἀναγνωρίζει μετὰ τῆς Πανδώρας ὅτι αἱ γενόμεναι ἐνστάσεις ἦσαν ἀκαιροί, καὶ ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ γίνωσιν ἐν Λονδίῳ ἀλλ' ἐν τῇ γενικῇ συνέλευσει. Νήπως κατεκρίναμεν τοὺς ἡμογενεῖς διότι ἐπρονόησαν περὶ τῶν ἰδίων συμφερόντων; ἢ μήπως ἡμεῖς αὐτοὶ ἐν τῇ γενικῇ συνέλευσει δὲν θέλομεν φροντίει νὰ ἐξασφαλίσωσιν αὐτὰ, καὶ καταδείξει τὴν ἀνάγκην τῆς μεταρρυθμίσεως ὅρων τινῶν τοῦ νόμου; Ἐπεὶ τῶν Λονδινέων ἐνστάσεων, ὑπὲρ τινῶν τουλάχιστον ἐξ αὐτῶν, πρῶτοι ἡμεῖς θέλομεν συνηγορήσει, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τῆς γενικῆς συνέλευσεως, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ Πίλιος ἡμολογεῖ διότι αἱ πρὸ τῆς συγκροτήσεως ταύτης παρατηρήσεις βεβαίως βλάπτουσιν.

Ἡ ἐκφραστὴς αἶμα ὑπὸ τῆς Πανδώρας γνώμη δὲν εἶναι ἰδέα μόνων τῶν συντακτῶν αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ συντάκτου τοῦ Πίλιου.